

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav asijských studií

Bakalářská práce

Karla Hambergerová

**Animal Friends Jogja: příklad ochrany malých domácích zvířat
v Indonésii**

Animal Friends Jogja: an example of the protection of small pets in Indonesia

Praha 2021

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Pokorný, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, a že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu. Tato práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 8. srpna 2021

Karla Hambergerová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Ondřeji Pokornému, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a podporu během psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat dalším dvěma vyučujícím, PhDr. Michaele Budiman, Ph.D. a PhDr. Tomášovi Petřů, Ph.D., za celé tři roky bakalářského studia, kterými nás provázeli, inspirovali a předávali nám své unikátní znalosti v oboru indonésistiky. Poděkování také patří mému kamarádovi Dedenovi, který mi pomohl se získáním respondentů pro praktickou část bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem malých domácích zvířat v Indonésii, a to prostřednictvím popisu neziskové organizace Animal Friends Jogja, jejíž náplní je starat se o odložené domácí mazlíčky v městě Yogyakarta a jejím blízkém okolí. Důležitým aspektem práce je také socio-kulturní a historické hledisko těchto aktivit v Indonésii. V úvodní části práce je představen fenomén domácích mazlíčků z pohledu indonéské historie a také jsou zde popsány přístupy náboženských systémů, přítomných na území indonéského souostroví. Dále se tato část práce zaměřuje na popis současného stavu chovu malých domácích zvířat v Indonésii a rozděluje je do dvou skupin dle jejich původu. Druhá část práce popisuje problematiku domácích mazlíčků z hlediska legislativy chovu v Indonésii. Třetí část práce přináší analýzu přístupu Indonésanů k ekonomicky nepodmíněnému chovu domácích zvířat na konkrétním příkladu obyvatel města Yogyakarta. Tato část je také obohacena o terénní výzkum v podobě online dotazníkového šetření, jehož respondenti jsou pracovníky a dobrovolníky ze zkoumané organizace Animal Friends Jogja.

Klíčová slova: Indonésie, chov malých domácích zvířat, ochrana, socio-kulturní perspektiva, Yogyakarta, AFJ

Abstract

The bachelor's thesis deals with the topic of small domestic animals in Indonesia through the description of the non-profit organization Animal Friends Jogja, whose target is to take care of abandoned pets in the city of Yogyakarta and its vicinity. An important point of the thesis is also the socio-cultural and historical aspects of these activities in Indonesia. The introductory part of the thesis presents the phenomenon of pets from the perspective of Indonesian history and also describes the approaches of religious systems present in the Indonesian archipelago. Furthermore, this part of the thesis focuses on the description of the current state of breeding small domestic animals in Indonesia and divides them into two groups according to their origin. The second part describes the issue of the pets in terms of the law of animal breeding in Indonesia. The third part of the thesis provides an analysis of the approach of Indonesians to economically unconditional breeding of domestic animals on a specific example of the inhabitants of Yogyakarta. This part is also enriched with field research in the form of an online questionnaire survey, whose respondents are workers and volunteers from the surveyed organization Animal Friends Jogja.

Keywords: Indonesia, pet breeding, protection, social-cultural perspective, Yogyakarta, AFJ

Obsah

Úvod.....	8
1 Definice pojmu domácí zvíře.....	10
1.1 Historie domácích mazlíčků v Indonésii.....	11
1.2 Náboženská perspektiva.....	15
1.2.1 Animismus.....	16
1.2.2 Hinduismus.....	17
1.2.3 Buddhismus.....	20
1.2.4 Islám.....	21
1.2.5 Křesťanství.....	23
1.3 Druhy chovaných zvířat v Indonésii.....	24
1.3.1 Původní zvířata.....	25
1.3.2 Importovaná zvířata.....	27
2 Právní rámec vlastnění domácích zvířat.....	29
2.1 Legislativa chovu v Indonésii.....	29
2.2 Nelegální obchod se zvířaty.....	31
3 Organizace Animal Friends Jogja (AFJ).....	35
3.1 Historie a charakteristika.....	35
3.2 Činnosti organizace.....	37
3.3 Způsoby propagace.....	43
4 Praktická část.....	45
4.1 Dotazníkové šetření.....	45

4.2 Interpretace výsledků.....	56
Závěr.....	58
Seznam použitých zkratek.....	60
Seznam použité literatury.....	61
Seznam použitých obrázků.....	71

Úvod

Bakalářská práce, jež nese název „Animal Friends Jogja: příklad ochrany malých domácích zvířat v Indonésii“ popisuje problematiku ochrany domácích mazlíčků v indonésckém souostroví z historického a socio-kulturního pohledu a také z hlediska vymezení právní ochrany. Pro toto téma jsem se rozhodla během svého sedmiměsíčního studijního pobytu v Indonésii, konkrétně na ostrově Jáva, jelikož jsem zde získala osobní zkušenost s dobrovolnictvím v nevládní neziskové organizaci Animal Friends Jogja (dále jen AFJ), která se zabývá ochranou a zlepšením životních podmínek domácích zvířat. Vzhledem k tomu, že téma ochrany domácích mazlíčků se v odborné literatuře příliš nevyskytuje, rozhodla jsem toto téma prozkoumat a právě na příkladu organizace AFJ zjistit, jak probíhá ochrana domácích zvířat v této zemi.

Tato práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se dále dělí na tři kapitoly. První kapitola popisuje historický vývoj vlastnění domácích mazlíčků Indonésany a také to, jak se měnila role těchto zvířat v životech místních obyvatel. Dále jsou zde popisována domácí zvířata z pohledu náboženských systémů vyskytujících se v Indonésii. Další část první kapitoly se zabývá původními a importovanými druhy zvířat, která jsou v Indonésii v dnešní době chována pro potěchu. Druhá kapitola pojednává o právní ochraně domácích zvířat. Ve stručnosti je zde také představena problematika nelegálního obchodu s volně žijícími druhy zvířat, které jsou lovena a prodávána jako domácí mazlíčci. V třetí kapitole teoretické části je představena nevládní nezisková organizace AFJ pocházející z města Yogyakarta. Je zde popsán její přínos i limity jejích aktivit v oblasti ochrany domácích zvířat. Názory a postoje k ochraně zvířat v Indonésii byly u pracovníků a dobrovolníků ze zmíněné organizace získány pomocí dotazníkového šetření a jsou zpracovány v praktické části této bakalářské práce.

Pro sepsání teoretické části práce jsem čerpala informace převážně z primární a sekundární anglicky či indonéscky psané literatury. Dále jsem k psaní této práce využívala ověřených cizojazyčných internetových magazínů a internetových článků, ale také webových stránek a sociálních sítí indonésckých organizací, jež se věnují ochraně zvířat v Indonésii. Soupis zmíněné literatury je uveden na konci práce. Co se týče praktické části bakalářské práce, získávala jsem informace především z dotazníkového šetření, a vzhledem

ke své osobní zkušenosti a pravidelným návštěvám této organizace, také z vlastního pozorování.

1 Definice pojmu domácí zvíře

Pojem domácí zvíře nebo domácí mazlíček je zkráceně definováno jako jakékoliv zvíře chované lidmi, aby jim poskytovalo společnost a potěšení. Mělo by se také jednat o vzájemně prospěšný vztah mezi člověkem a chovaným zvířetem.¹ Dle online slovníku *Meriam-Webster* má anglické slovo *pet* (domácí zvíře/domácí mazlíček) dva významy. První definice takto označuje hýčkané a obvykle rozmazlené dítě či osobu, se kterou je zacházeno s neobyčejnou laskavostí a ohleduplností, oproti tomu je domácí mazlíček také charakterizován jako domestikované zvíře chované spíše pro potěšení, než pro užitek.² Zde však vyvstává otázka, zda podle této definice může být exotické zvíře, jako je například papoušek či had, považováno za domácího mazlíčka. *The New Shorter Oxford* popisuje domácího mazlíčka jako domestikované či zkrocené zvíře, které je chované pro potěšení a poskytuje lidem společnost, tudíž na základě této charakteristiky lze za domácího mazlíčka označit i exotické zvíře.³

Publikace či knihy zabývající se touto tematikou definují pojem domácí zvíře nebo domácí mazlíček hned několika způsoby a některé definice se významově liší. Například dle autorů knihy *Companion Animal Ethics* souslovím domácí mazlíček můžeme označit velkou škálu zvířat, vedle kterých se lidé rozhodnou žít. Připouštějí však, že toto označení může mít také negativní konotaci z důvodu nerespektování důstojnosti daného zvířete.⁴ V článku *Biology, Culture, and the Origins of Pet-Keeping* lze nalézt definici, jež charakterizuje domácího mazlíčka jakožto zvíře, které je součástí života lidí a nemá žádnou jasně danou funkci. Důvody, proč se člověk rozhodne vlastnit zvíře, které mu není ničím užitečné, jsou estetická přitažlivost či osobní fascinace daným živočišným druhem.

¹ Pet-animal. *Britannica* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/animal/pet>.

² Pet. *Merriam-Webster* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/pet>.

³ HART, Lynette. Pets along a continuum: Response to “What is a pet?”. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, 2003, **16**(2), s. 118.

⁴ SANDØE, Peter, Sandra CORR a Clare PALMER. *Companion Animal Ethics*. 2015, s. 4.

Také na rozdíl od pracovního či hospodářského zvířete je domácímu mazlíčkovi projevována náklonnost.⁵

V indonéštině je sousloví domácí mazlíček nejčastěji překládáno jako *hewan peliharaan*. Z pohledu indonéského práva je to označení pro zvíře, jehož život je z určitých důvodů zcela nebo částečně závislý na člověku.⁶

1.1 Historie domácích mazlíčků v Indonésii

Asi ve čtvrtém tisíciletí př. n. l. přicházeli do indonéského souostroví z oblasti jižní Číny Protomalajci,⁷ kteří s sebou přinesli neolitickou kulturu. Tehdy začali lidé na území ostrovní jihovýchodní Asie přecházet z kočovného k usedlejšímu způsobu života, obdělávat půdu a pěstovat na ní hlíznaté rostliny. V mladší době kamenné postupně docházelo k rozvoji zemědělství a začala se na suchých polích pěstovat také rýže. To posléze vedlo i k domestikaci prvních zvířat jako jsou psi, prasata a výjimečně i buvoli. Později se začala chovat také drůbež.⁸ Tento krok lze považovat za předstupeň chovu domácích mazlíčků na území dnešní Indonésie.

S příchodem hinduismu a buddhismu na přelomu našeho letopočtu začaly vznikat v Nusantare⁹ první státní útvary. V královských palácích se chovala zvířata, která již nesloužila pouze jako zdroj obživy, jak tomu bylo v pravěkých kulturách, ale začala se zde také objevovat zvířata, která měla splňovat pouze estetickou funkci či měla sloužit jako důkaz králova bohatství a prestiže. Po vzoru indických panovníků se v indianizovaných královstvích¹⁰ vyskytovala zvířata, jako jsou kočkovité šelmy (tygr jávský, levhart jávský),

⁵ HERZOG, Harold A. Biology, culture, and the origins of pet-keeping. *Animal Behavior and Cognition*, 2014, 1(3), s. 297.

⁶ Hewan Peliharaan. *Paralegal.id* [online]. 2014. [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://paralegal.id/pengertian/hewan-peliharaan/>.

⁷ Protomalajci je označení pro austronéská etnika, která se během velké migrační vlny v jihovýchodní Asii přibližně ve 4. tisíciletí př. n. l. usadila na území indonéského souostroví.

⁸ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 28–29.

⁹ Název Nusantara označoval území, jež ovládlo království Majapahit v době největší slávy javánských dějin. Jednalo se o plochu, která se téměř rovnala území dnešní Indonésie. Tento název se však uchytil i v době nizozemské kolonizace a používá se víceméně dodnes.

¹⁰ Pojmem indianizovaná království se označují říše na území jihovýchodní Asie, které byly ovlivněny indickými náboženstvími a kulturou.

opice (především makak jávský), všemožné druhy pestrobarevných ptáků (rajky,¹¹ papoušci, hrdličky), okrasné ryby či hmyz (cvrčci). Jednalo se tedy převážně o zvířata, která svým vzhledem zvelebovala palác či vzbuzovala respekt svou velikostí. Panovníci a aristokracie však k těmto zvířatům neměla osobní vztah, tudíž se nejednalo o domácí mazlíčky podle definic západního světa.¹²

V polovině 9. století se vlády na střední Jávě ujala dynastie Šailendrů,¹³ kteří vyznávali buddhistickou víru. Třetí král z rodu Šailendrů, Samaratunga, nechal vystavět Borobudur, největší buddhistický chrámový komplex v Indonésii. Na reliéfech Borobuduru lze nalézt výjevy ze života Buddhy, Siddharty Gautamy, jemuž je chrám zasvěcen. Z těchto reliéfů lze vyčíst roli zvířat v životech tehdejších lidí. Jedna ze studií zkoumající symboliku zvířat na reliéfech Borobuduru popisuje psy jako zvířata, která žijí s lidmi bok po boku a představují symbol loajality a oddanosti. Dalším zvířetem vyobrazeným na těchto reliéfech je králík, který je popisován jako zvíře, jež je snadné zkrotit. Chovat králíka jako domácího mazlíčka by mělo přinášet radost svému majiteli.¹⁴ Dále se na reliéfech často objevuje tygr, který vzbuzuje obdiv a bývá označován jako ztělesnění bohů,¹⁵ proto byl také chován na královských dvorech, aby panovníkovi dodal legitimitu.

V době království Majapahit¹⁶ se na území východní Jávy chovala domestikovaná zvířata – vepři, kozy, skot, koně, slepice, kachny, osli a husy. Co se týče okrasných zvířat,

¹¹ Rajky byli na Jávu a Sumatru dováženy až z ostrova Nová Guinea. Mocnosti jako Sriwijaya či Majapahit s nimi obchodovaly, jelikož jejich peří bylo velice žádanou komoditou například u čínských císařů.

¹² NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 90-91.

¹³ Dynastie Šailendrů (v překladu „Páni hor“) vládla javánskému království Mataram, jež se od poloviny 8. do počátku 11. století rozprostíralo na území střední Jávy. Před Šailendrovci království vládla hinduistická dynastie Sanjayovců. Mezi těmito dynastiemi vznikly boje o mataramský trůn.

¹⁴ ACHMADI, Setiawan Ananga, *et al.* (2020). Identifikasi Singkapan Simbolik Fauna Mamalia pada Babak Cerita di Relief Lalitavistara Candi Borobudur. *Jurnal Biologi Indonesia*, 2020, **16**(2), s. 117–133.

¹⁵ IRAWAN, Ari, Muhamad IDRIS. Seni Perhiasan Dalam Kebudayaan Mataram Kuno Sebagai Sumber Pembelajaran Sejarah (Studi Ikonografi Relief Candi Borobudur). *Kalpataru, Jurnal Sejarah dan Pembelajaran Sejarah Jurnal*, 2017, **3**(1), s. 19.

¹⁶ Majapahit (1293-1478/1527) bylo významné hindu-buddhistické království na Jávě, které díky svému obrovskému územnímu rozmachu poskytlo model pro pozdější vznik nezávislé Indonésie.

dle popisu Ma Chuana¹⁷ se jednalo o ptáky všeho druhu – pestrobarevné papoušky velké jako slepice, kakadu, loskutáky, zelené lesní holuby a pávy. Ze savců to byli srnci a bílé opice.¹⁸ Ma Chuan též s odporem popisoval, že javánské rodiny chovaly psy jako své domácí mazlíčky a žily s nimi pod jednou střechou. Také Portugalec Tomé Pires byl během svého pobytu u majapahitského dvora na počátku 16. století svědkem toho, že jsou zde chováni psi, kteří se tehdy využívali k lovu divoké zvěře, což byla oblíbená činnost zdejších králů a aristokracie.¹⁹

Podstatná změna v chovu domácích zvířat nastala až s příchodem Nizozemců do indonéského souostroví na konci 16. století. Nizozemští námořníci s sebou přivezli protestantskou víru a evropské zvyklosti, jejichž součástí byl také chov domácích mazlíčků. V době kdy přijížděli do Nusantary v rámci Východoindické společnosti,²⁰ byla zde již etablována islámská víra. Nizozemci navštěvovali místní sultány a všímali si života na jejich dvoře. Nizozemský misionář a přírodovědec, který navštívil sultanát Banten²¹ v roce 1694, uvedl ve svých spisech, že sultán chová bojové slony jako své domácí mazlíčky. Sloni představovali pro sultanát symbol vojenské moci.²²

Nizozemci s sebou do Nusantary pravděpodobně vozili také kočky domácí. Již od 4. století př. n. l. bylo totiž běžné, že kočky cestovaly spolu s mořeplavci do vzdálených zemí, aby chránili potravu před krysami, jež se na palubách lodí běžně vyskytovaly.²³ Populární byl však mezi Evropany především chov psů, kteří byli již v té době považováni

¹⁷ Ma Chuan byl čínský muslim, který se účastnil v 15. století několika plaveb čínského loďstva pod velením Čeng Chea do jihovýchodní Asie a Indického oceánu. Napsal také knihu, kde popisoval zážitky z těchto plaveb.

¹⁸ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk, ZBOŘIL a Tomáš, PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 97.

¹⁹ COLESS, Brian E. Majapahit revisited: External evidence on the geography & ethnology of East Java in Majapahit Period. *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 1975, **48**(2), s. 135.

²⁰ Sjednocená východoindická společnost nebo také Nizozemská východoindická společnost (VOC=*Vereenigde Oost-Indische Compagnie*) fungovala v letech 1602 až 1799 jako monopol plaveb do Východní Indie. VOC získala vliv v oblastech hraničených Mysem dobré naděje na západě a Šalamounovými ostrovy na východě.

²¹ Banten byl významný stát na severozápadní Jávě. Díky výhodné poloze nedaleko Sundské úžiny mezi Sumatrou a Jávou na nové obchodní trase z Indického oceánu do Makassaru a na Moluky sem připlouvali obchodníci z Blízkého Východu, z Číny a z Evropy.

²² ISNAENI, Henri F. Gajah Sultan Banten. *Historia.id* [online]. 25. 08. 2018. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kuno/articles/gajah-sultan-banten-PNeEY>.

²³ Sejarah Penyebaran kucing di dunia. *National Geographic Indonesia* [online]. 01. 11. 2016. [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://nationalgeographic.grid.id/read/13306948/sejarah-penyebaran-kucing-di-dunia>.

téměř za součást nizozemské rodiny, což bylo v tehdejší indonéské společnosti, kde do té doby psi sloužili pouze k účelům lovu, nemyslitelné. Nizozemci však postupem času zavedli tradici chovu psů pro potěchu i mezi část místního obyvatelstva. V 19. století vyvolal vzrůstající počet psů v souostroví problémy s šířením vztekliny, a to převážně na ostrovech Jáva a Sumatra. Toulaví psi pohybující se v *kampung*²⁴ měst byli hlavní příčinou výskytu vztekliny v Nusantaře. Nizozemská koloniální vláda proto byla nucena vydat nařízení, jež měla eliminovat další šíření této člověku nebezpečné nemoci. Postupem času došlo šíření nemoci až do fáze, kdy byl v roce 1915 ustanoven zákon o šílených psech, který přikazoval zabít každé zvíře s podezřením na vzteklinu.²⁵ Toto onemocnění však ani po přísných restrikcích nevyumizelo a do dnešní doby sužuje mnoho oblastí v Indonésii.

Tradice chovu psů jako domácích mazlíčků se ještě prohloubila ve dvacátých a třicátých letech 20. století, kdy na Jávu a především do Batávie²⁶ přijížděli evropští učenci, doktoři a umělci, pro které ostrov Jáva představoval tropický ráj. Vlastnění psa jako svého domácího mazlíčka tehdy zvyšovalo sociální status.

V době indonéského nacionalismu a vzniku Indonéské republiky byl velkým propagátorem domácích mazlíčků první indonéský prezident Sukarno. Již v dětství choval křížence foxteriéra jménem Kiara. Později v dospělosti vlastnil dva jezevčíky, které dostal jako dar od svého kamaráda za to, že ho učil javánštině.²⁷ Ve své biografii dokonce uvedl, že psy obdivuje, i přes to že si jako muslim uvědomuje, že z pohledu islámu to jsou nečistá zvířata.²⁸ Dále během života choval další domácí zvířata, jako jsou králíci, rybičky, ptáci, opice a kočky. Jenom v době svého pětiletého exilu na ostrově Flores údajně pečoval asi

²⁴ Indonéské slovo *kampung* slovník *KBBI Daring* definuje: 1) jako skupinu domů, které jsou součástí města a jsou obývané lidmi s nízkými příjmy. 2) jako nejmenší správní jednotku, která zabírá určitou oblast, kde lidé ještě nežijí moderním způsobem života. (zdroj: *Kampung. KBBI Daring* [online]. 2016. [cit. 2021-30-07]. Dostupné z: <https://kbbi.kemdikbud.go.id/entri/kampung>.)

²⁵ GUSTAMAN, Budi. Kesejahteraan anjing dalam pemberantasan wabah rabies di Hindia Belanda. *Metahumaniora: Jurnal Bahasa Sastra dan Budaya*, 2019, 9(3), s. 358–361.

²⁶ Město Batávie (dnes Jakarta) bylo od roku 1619 ústředím VOC. Po jejím zániku v roce 1800 se stala také hlavním městem Nizozemské Východní Indie.

²⁷ SITOMPUL, Martin. Kisah Anjing Piaraan Sukarno. *Historia.id* [online]. 05. 05. 2020. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/kisah-anjing-piaraan-sukarno-v2244/page/1>.

²⁸ ISNAENI, Hendri F. Sukarno dan Anjingnya. *Historia.id* [online]. 14. 01. 2014. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/sukarno-dan-anjingnya-6aBND>.

o 35 koček. První viceprezident Sukarnovi vlády, Mohammad Hatta, byl též velkým milovníkem koček. A také on se vyjadřoval k chovu psů v tom smyslu, že jako muslim nesouhlasí s tvrzením, že jsou psi nečistá zvířata.²⁹

Další posun v chovu domácích mazlíčků mezi Indonésany se konal na konci osmdesátých a devadesátých let 20. století, v období urbanizace, jelikož jak je známo i ze západního světa, chov domácích mazlíčků je trend převážně spojen s městskou společností. V minulosti byl chov domácích zvířat, která nesloužila pouze k užítku, záležitostí jenom nejbohatších vrstev společnosti. Avšak v této době docházelo k ekonomické stabilizaci a rozvoji, což zapříčinilo nárůst indonéské střední třídy, která si již mohla dovolit určitý nadstandard, mezi jehož projevy také patřilo vlastnit po vzoru Evropanů domácí zvíře.

1.2 Náboženská perspektiva

V této kapitole bude představen vztah ke zvířatům a jejich chov za účelem domácích mazlíčků z pohledu jednotlivých náboženství, která formovala podobu dnešní Indonésie. Lze se totiž domnívat, že zvířata mají význačnou roli téměř ve všech náboženských systémech.³⁰ V Indonésii je dána povinnost vybrat si jedno z šesti státem uznávaných náboženství, jimiž jsou islám, protestantismus, katolicismus, hinduismus, buddhismus a konfucianismus. Každý z těchto náboženských směrů se do indonéského souostroví rozšířil v jiné historické etapě a ovlivnil chod dějin v oblasti ostrovní jihovýchodní Asie. Kromě těchto zmíněných náboženských systémů lze v Indonésii také stále nalézt etnika vyznávající původní animistickou víru, která existovala v celém souostroví ještě před příchodem hinduismu a buddhismu. Indonéská etnika vyznávají buď čistý animismus anebo jeho synkretickou podobu.³¹ Tyto formy animismu jsou obvykle označovány jako odnož hinduismu, jelikož jak již bylo zmíněno, nespádají mezi šest oficiálních náboženství Indonésie.

²⁹ ISNAENI, Hendri F. Sukarno-Hatta dan Kucingnya. *Historia.id* [online]. 16. 03. 2014. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/sukarno-hatta-dan-kucingnya-vZWxP>.

³⁰ FORTH, Gregory. *Ethnozoology*. Canada, 2018, s. 8.

³¹ Jako příklad synkretického animismu lze uvést javánské náboženství tzv. *kejawen*, ve kterém se snoubí prvky animismu, hinduismu, buddhismu a sufického islámu.

1.2.1 Animismus

Animismus je odvozen z latinského slova *Anima* neboli duše. Vyznavači animismu věří v existenci duše, která funguje nezávisle na tělesné schránce jedince. Z pohledu animismu má duši vše, co pochází z živé přírody, tudíž kromě lidí jsou oduševnělá i všechna zvířata či rostliny. Duši však mohou mít i některé neživé předměty, jak také dokazuje náboženský směr zvaný fetišismus, který bývá rovněž součástí animistické víry.³² Pojem fetišismus vznikl ze slova fetiš, což značí buď přírodní anebo uměle zhotovený předmět, jež může mít podobu člověka či zvířete, které je uctíváno, protože jsou mu připisovány určité magické vlastnosti. Označení fetiš (portugalsky *fetico*) začali poprvé používat Portugalští mořeplavci v době zámořských plaveb, když přicházeli do kontaktu s přírodními národy a viděli, že místní domorodci vlastní předměty, jimž projevují zbožnou úctu.³³

Životy příslušníků animistické víry v Indonésii jsou řízeny různými tabu, která se vztahují i na určitá zvířata. Systém tabuizovaných zvířat určuje, která zvířata lze či nelze zabít a následně konzumovat.³⁴ Dle některých antropologů, kteří se zabývali tematikou tabuizovaných zvířat u přírodních národů, je tento systém vystavěn na principu *my versus oni*, tedy pramení z obavy z něčeho jim neznámého.³⁵

Je historicky doloženo, že lidé žijící na indonéském souostroví již v době pravěku umělecky ztvárňovali podoby zvířat, u kterých věřili, že mají magické schopnosti. Jedním z těchto zvířat je babirusa.³⁶ Jeskynní malby, jež vyobrazovaly toto lesní prase, byly nalezeny na ostrově Sulawesi a datují se do doby přibližně před 35 tisíci lety, čímž patří mezi jedny z nejstarších jeskynních maleb na světě.³⁷ Odhaduje se, že jsou starší i než podstatně slavnější malby ve španělské jeskyni Altamira či ve francouzském jeskynním

³² Jedná se totiž o součást náboženství, nikoliv o samostatný náboženský systém.

³³ ŠILER, Vladimír. *Dějiny náboženství*. Ostrava, 2003, s. 9.

³⁴ FORTH, Gregory. *Ethnozoology*. Canada, 2018, s. 8.

³⁵ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 58.

³⁶ Slovo babirusa je složenina dvou indonéských slov *babi* (prase) a *rusa* (jelen). Babirusa je rod prasete, které lze nalézt zejména v tropickém deštném lese a v bažinách na indonéském ostrově Sulawesi a na několika dalších přílehlých ostrovech (například Togianské ostrovy a či ostrov Buru v souostroví Moluky).

³⁷ Viz obrázek 1.

komplexu Lascaux.³⁸ Další zvíře, které bylo zobrazováno v pravěkém umění, je pták, s největší pravděpodobností zoborožec. Jeho podoba byla nalezena například na bronzových bubnech již z pozdější doby bronzové, kde je vyobrazena loď, jejíž příď má tvar zoborožcovi hlavy a zád' se tvarem podobá ocasu tohoto ptáka. Animisté v jihovýchodní Asii věřili, že se jedná o lodě, které dopravují duše zemřelých předků na onen svět.³⁹ Například u Bataků, etnika ze Severní Sumatry, jsou dodnes používány masky s totemovými zvířaty, mezi kterými byl právě i zoborožec či kuň. Totemová zvířata jsou pro animisty velice důležitá při pohřebních rituálech, jelikož věří, že dopravují duše zemřelých do světa předků.⁴⁰

Existuje jen málo informací, které by potvrzovaly důkazy o vlastnění domácích zvířat animistickými národy. Je však jisté, že animisté mohou mít úzké vazby na svá domestikovaná zvířata, jelikož jim jsou nějakým způsobem k užítku. Například pro dajacké kmeny, které žijí ve vnitrozemí ostrova Borneo, představují jejich psi důležitou součást života, protože jsou jim prospěšní během lovu zvěře, čímž jim usnadňují přístup k potravě.⁴¹ Nelze zde však hovořit o vztahu, který mají lidé v dnešní době ke svým psům, jež chovají pro potěchu jako domácí mazlíčky.

1.2.2 Hinduismus

Přibližně v 2. století n. l. začal z Indie do indonéskeho souostroví pronikat vliv hinduismu a buddhismu. Tato náboženství postupně překrývala původní animistickou víru či s ní splynula v unikátní synkretickou podobu. Proces tzv. indianizace⁴² probíhal až do 14. století, kdy s šířením islámské víry a vznikem prvních sultanátů na Jávě zaniklo poslední hindujavánské království Majapahit a tehdejší aristokracie a hinduističtí kněží

³⁸ FORTH, Gregory. *Ethnozoology*. Canada, 2018, s. 8.

³⁹ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 32.

⁴⁰ Tamtéž, s. 231.

⁴¹ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 96.

⁴² Indianizace označuje proces pronikání indických kulturních vlivů, které jsou založené na konceptu božského krále a charakterizované hinduistickými a buddhistickými prvky, mimo oblast indického subkontinentu.

utekli na ostrov Bali.⁴³ Právě z tohoto důvodu je ostrov Bali jediným místem v Indonésii, kde je dosud převládajícím náboženstvím hinduismus. V dnešní době se hlásí k hinduismu 1,74 % obyvatel Indonéské republiky a téměř 87 % z nich žije na ostrově Bali.⁴⁴

Hinduismus není pouze náboženství, ale je to také filosofický a sociálně-kulturní směr, který navazuje na učení upanišad, na víru o převtělování a zákony karmanu.⁴⁵ Na rozdíl od jiných světových náboženství nemá žádného zakladatele ani ústřední knihu, jíž by se řídili jeho stoupenci, tudíž hinduistické učení není tolik dogmatické a je více otevřené filosofickým spekulacím. V popředí hinduismus stojí trojice Bohů (tzv. *Trimúrti*), kterými jsou Brahma (stvořitel), Šiva (ničitel) a Višnu (udržovatel).⁴⁶

Mimo to je však v hinduismu uctíváno mnoho dalších božstev, přičemž některé z nich mají podobu nějakého zvířete. Například bůh moudrosti Ganeša je vyobrazován se sloní hlavou, či bůh Hanumán má podobu opice.⁴⁷ Dle višnuistického kultu se sám bůh Višnu ve světě objevuje hned v několika zvířecích vtěleních, a to v podobě ryby, želvy či kance.⁴⁸ Dále v hinduistické mytologii mají významnou roli tzv. váhanové neboli jízdni zvířata. Mezi tato zvířata patří například páv, tygr, kobra, opice, krysa a především váhana Višnui, bájný pták Garuda, který je vyobrazován s velikými rudými křídly.⁴⁹ Garuda, jenž je někdy také přezdíván nebeský orel, má pro Indonéskou republiku zvláštní význam, jelikož je součástí státního znaku.

Obecně řečeno jsou zvířata v hinduistickém kulturním systému vysoce respektována a některá mohou být dokonce považována za posvátná. Dle hinduistické víry

⁴³ VICKERS, Adrian. Hinduism and Islam in Indonesia: Bali and the Pasisir World. *Indonesia*, 1987, **44**, s. 33.

⁴⁴ Sensus Penduduk 2010 - Penduduk Menurut Wilayah dan Agama yang Dianut. *sp2010.bps.go.id* [online]. 2010. [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://sp2010.bps.go.id/index.php/site/tabel?tid=321&wid=0>.

⁴⁵ Karmanové zákony jsou souhrn všech činů člověka, které ho doprovázejí za odměnu či trest do dalších životů.

⁴⁶ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 44.

⁴⁷ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 137.

⁴⁸ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 45.

⁴⁹ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 138.

je nejposvátnějším zvířetem kráva, proto nesmí být zabijena a ani konzumována. Důvod je ten, že kráva představuje pro životy lidí mnoho výhod, jelikož je konzumováno její mléko a také například v agrární kultuře na Bali je využívána při orbě na polích. Nicméně balijský hinduismus se v mnohém od toho indického liší, tudíž zde hovězí maso obvykle bývá pojídáno během náboženských obřadů.⁵⁰

Zmínky o zvířatech jsou také součástí nejslavnějších hinduistických eposů.⁵¹ Například Mahábhárata vypráví příběh o králi Yudhistiru a jeho psovi, kterému je odepřen vstup do nebe, jelikož je pokládán za duchovně nečistého tvora. Král odmítá bez svého psiho společníka projít nebeskými branami, načež se pes promění v boha Dharmu, který je znám svou spravedlností. Poté je Yudhistiru pochválen za svou loajalitu vůči svému psovi.⁵² Z tohoto příběhu lze usuzovat, že hinduisté považují psa za svého věrného společníka. Avšak i přes pointu tohoto příběhu, kde je pes vykreslen jako zvíře s pozitivními vlastnostmi, hinduisté na Bali vlastní psy převážně, aby strážili jejich domy, a příliš je nechovají jako své domácí mazlíčky.⁵³ Podle hinduistického učení jsou totiž psi považováni za nečistá zvířata, protože podobně jako prasata či drůbež se na vesnicích živí lidskými exkrementy. Z tohoto důvodu se Balijsci svých psů zřídka kdy dotýkají.⁵⁴

Zvířata, kterým hinduisté na Bali projevují největší náklonnost a lásku, jsou bojovní kohouti.⁵⁵ Na Bali je tradice kohoutích zápasů, mezi místními obyvateli známá jako *tabuh rah* neboli v překladu „šířit krev“, součástí náboženských rituálů. Kohout, který prohraje je poté obětován na usmíření se zlými duchy.⁵⁶ Významu kohoutích zápasů a také symbolice bojových kohoutů na Bali se věnoval americký antropolog Clifford Geertz, který zde

⁵⁰ PURNAWAN, Hendri. *Relasi Manusia Dengan Binatang Dalam Theologi Hindu*. Jakarta, 2019. Skripsi. Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah. Fakultas Ushuluddin. Profi Studi Agama-Agama, s. 59.

⁵¹ Tamtéž, s. 53.

⁵² WALDMEIER, Lena Moral. History of Bali dogs. *The Jakarta Post* [online]. 06. 06. 2018 [cit. 2021-20-07]. Dostupné: <https://www.thejakartapost.com/life/2018/06/06/history-of-bali-dogs.html>.

⁵³ SUROTO, Tyas Yuniawati a Ni Nengah ADIYARYANI. Pertanggung jawab pidana terhadap pelaku penjualan daging anjing Ditinjau dari peraturan perundang-undang. *Kertha Wicara: Journal Ilmu Hukum*, 2018, 7(5), s. 2.

⁵⁴ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 143.

⁵⁵ Balijské názvy pro kohouta jsou *sabung* či *manuk* V indonéštině se zase používá výraz *jago*. Tyto výrazy mají dvojí význam, mohou označovat nejen kohouta, ale také sekundární mužské znaky.

⁵⁶ COUTAU, Jean. *Bali Today: Love and Social Life*. Jakarta, 2005, s. 128–129.

v padesátých letech 20. století prováděl podrobný výzkum. Geertz zjistil, že kohoutí zápasy jsou doménou převážně mužů, kteří ve společnosti kohoutů tráví velké množství času a starají se o ně se stejnou pečlivostí jako o své dítě. Krmí je, čechrají jim peří, koupají je, a dokonce se s nimi mazlí. Kohouti totiž bývají symbolicky spojováni s mužským egem.⁵⁷ Z tohoto důvodu jsou v balijské kultuře také jedinými zvířaty, ke kterým není urážlivé někoho připodobnit. Naopak přirovnat člověka například ke psu, kočce či opici je vnímáno velmi negativně.⁵⁸

1.2.3 Buddhismus

Souběžně s hinduismem na území dnešní Indonésie pronikal také buddhismus, který se zde však nerozšířil v takové míře jako právě hinduismus. V dnešní době se k buddhismu hlásí pouhých 0,8 %⁵⁹ obyvatel Indonésie, přičemž většina z vyznavačů patří mezi čínskou diasporu.

Buddhismus je popisován jako nábožensko-filosofický systém, jehož zakladatelem je syn krále z rodu Šákjů, Siddhártha Gautama. Dosáhl probuzení neboli sansáry, jelikož poznal způsob, jak se člověk může vymanit z koloběhu životů a dosáhnout jeho ukončení tzv. nirvány. Poté zasvětil svůj život předáváním svých duchovních znalostí již pod jménem Buddha. Hlavním pilířem jeho učení jsou tzv. čtyři ušlechtilé pravdy o strastné povaze veškeré existence a o cestě k ukončení strasti nazývané ušlechtilá osmidílná stezka.⁶⁰ Buddhistické učení se postupem času rozdělilo na dva směry – Hinájána (doslova „malá cesta“) a Mahájána („velká cesta“). Mahájánový buddhismus se ukotvil právě v oblasti Indonésie a celé jihovýchodní Asie. Tento směr klade hlavní důraz, na rozdíl od Hinájány, která se zabývá vlastním vykoupením jedince ze strasti, na soucit s ostatními tvory a na pomoc všem lidem dosáhnout nirvány.⁶¹

⁵⁷ GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur. Vybrané eseje*. Praha, 2000, s. 460–462.

⁵⁸ ORR, Yancey. Animal Magnetism: Perceiving Environmental Objects as Social Subjects among Balinese Looking at Roosters. *Visual Anthropology*, 2015, **28**(2), s. 130.

⁵⁹ Data Umat Berdasar Jumlah Pemeluk Agama Menurut Agama. *Kementarian agama RI* [online]. 2018 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20201113134434/https://data.kemenag.go.id/agamashboard/statistik/umat>.

⁶⁰ ZBAVITEL, Dušan. Základní texty východních náboženství: Raný indický buddhismus. Praha, 2007, s. 7.

⁶¹ DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 45.

Buddhismus hlásá princip o neubližování a nenásilí tzv. *ahimsá*, který zakazuje brát život kterékoliv cítící bytosti, což znamená, že buddhista by neměl zabíjet zvířata a ani konzumovat jejich maso. V buddhismu podobně jako v hinduismu také existuje princip znovuzrození neboli reinkarnace a s tím související karmanový zákon. Buddhisté věří, že tomu, kdo se v minulém životě dopustil křivdy, bylo dáno stát se toulavých zvířetem, nejčastěji psem.⁶²

V buddhistické ikonografii jsou k nalezení zvířata, která mají určitou symboliku. Často se zde také vyskytují božstva s podobou zvířat. Božstvo se sloní hlavou je známo zejména z hinduistického panteonu, nicméně vyskytuje se i v buddhismu, kde má představovat emanaci jednoho z nejvýznamnějších bódhisattvů, Avalókitéšvary.⁶³ Slon bývá charakterizován jako pracovitý a loajální zvíře, proto je také považován za strážce Buddhy. Dalším zvířetem je kůň, jehož vlastnosti jsou pracovitost, loajalita a rychlost, tudíž bývá častým dopravním prostředkem bohů. Někdy jsou vyobrazováni, podobně jako pegasové z řecké mytologie, s křídly. Další prvek přejatý z hinduismu je bájný pták Garuda, který je v pojetí buddhismu především vozidlem jednoho z buddhů a také je považován za ochránce před hadím jedem, jelikož ho prý dokáže pohltit.⁶⁴ Informace o tématu symboliky zvířat z hlediska buddhismu lze vyčíst z již zmíněných reliéfů chrámového komplexu Borobudur. Také jsou zde vykreslena zvířata, která mají vlastnosti, díky nimž jsou chována jako domácí mazlíčci.⁶⁵ (viz strana 12)

1.2.4 Islám

Islám byl přítomen v indonéském souostroví pravděpodobně již od 9. či 10. století, avšak plně se začal šířit až ve 13. století prostřednictvím kupců z indického Gudžarátu a Arábie. Vzhledem k tomu že přicházel do Nusantary skrze Indii, byl silně ovlivněn súfismem neboli mystikou. Také byl na rozdíl od počátku muslimské expanze šířen

⁶² HOOD, Jeni. Pet ownership and Asian multiculturalism. *Urban Animal Management Conferences in Australia*, Perth, 1998, s. 3.

⁶³ Podle mahajánového buddhismu termín *bódhisattva* označuje toho, který se vzdává dosažení nirvány, dokud všechny ostatní lidské bytosti nedojdou duchovního probuzení.

⁶⁴ CHOSKYI, Ven. Jampa. Symbolism of Animals in Buddhism. *Buddhist Himalaya* [online]. 1988. [cit. 2021-21-07]. Dostupné z: <http://buddhism.lib.ntu.edu.tw/FULLTEXT/JR-BH/bh117490.htm>.

⁶⁵ Viz obrázek 2.

pozvolna a ne vojenskou silou.⁶⁶ Islám si do dnešní doby udržel dominantní postavení v zemi a dle údajů z roku 2018 ho v celé Indonésii vyznává 86,7 % obyvatel.⁶⁷

Abrahámovská náboženství, kam spadá spolu s křesťanstvím a judaismem i islám, mají odlišný pohled na zvířata než východní náboženství (především hinduismus a buddhismu), která věří v reinkarnaci a zvířecí duše. Naproti tomu tato tři zmíněná náboženství tvrdí, že duši mají pouze lidé, a proto je staví do nadřazené pozice.⁶⁸

Islámské učení také zahrnuje zákazy týkající se zvířat. Je například zakázána konzumaci určitých živočišných druhů. Do tohoto pomyslného seznamu se řadí šelmy s ostrými drápy a tesáky, zvířata považována za rituálně nečistá (například pes a prase) či obojživelníci a hadi. Dále je zakázáno jakkoli trýznit a zbytečně zabíjet jakékoliv zvíře.⁶⁹ Výjimkou je pouze zabítí z nutnosti obživy.

Jedním z nejrozporuplnějších témat, jež se týkají postoje islámské víry ke zvířatům, je chování psů jako domácích mazlíčků. Sliny psů jsou považovány za nečisté, proto muslimové nevlastní psy jako své domácí mazlíčky, avšak dle Koránu je mohou chovat jako strážce domu či za účelem lovu. Nesmějí však žít s lidmi pod stejnou střechou.⁷⁰ Asi jedním z mála zvířat, která muslimové běžně chovají ve svých domovech jako domácí mazlíčky, jsou kočky. Sám prorok Mohamed hlásal, že kočkám by se měla projevovat láska a péče. Také jeden z jeho společníků, Abu Hurayrah, byl známý ochránce a obdivovatel těchto malých šelem. Často bývá též označován jako „Otec koček“.⁷¹

⁶⁶DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha, 2005, s. 51.

⁶⁷Data Umat Berdasar Jumlah Pemeluk Agama Menurut Agama. *Kementarian agama RI* [online]. 2018 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20201113134434/https://data.kemenag.go.id/agamashboard/statistik/umat>.

⁶⁸HOOD, Jeni. Pet ownership and Asian multiculturalism. *Urban Animal Management Conferences in Australia*, Perth, 1998, s. 2.

⁶⁹MANFUNJAYA, Fachruddin Majeri, Jeanne, MCKAY. Reviving an Islamic Approach for Environmental Conservation in Indonesia. *World Views Environment Culture Religion*, 2012, 16(3), s. 289–290.

⁷⁰HOOD, Jeni. Pet ownership and Asian multiculturalism. *Urban Animal Management Conferences in Australia*, Perth, 1998, s. 3.

⁷¹ISNAENI, Hendri F. Sukarno-Hatta dan Kucingnya. *Historia.id* [online]. 16. 03. 2014. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/sukarno-hatta-dan-kucingnya-vZWxP>.

1.2.5 Křesťanství

Křesťanství se dostalo do Indonésie během evropských zámořských plaveb. První do souostroví dopluli v 16. století Portugalci, kteří se kromě obchodování aktivně snažili převést obyvatele Nusantara na katolickou víru. Nesetkali se však s velkým úspěchem, protože zde již byl zakořeněn islám, tudíž se katolicismus masově ujal pouze v odlehlých oblastech, kam se ještě islám nerozšířil. Když nadvládu nad Indonéskými ostrovy převzali Nizozemci, na rozdíl od Portugalců se z počátku nesnažili tak vehementně šířit protestantskou víru mezi indonéská etnika. Hlavní vlna misionářských činností započala až v 19. století. V dnešní době je v Indonésii 7,6 % protestantů a 3,12 % katolíků.⁷²

Z pohledu křesťanství je lidský život posvátný a člověk je jako jediný z živých tvorů opatřen duší, která se může dostat do nebe, a proto je všemu živému nadřazen. V historii si tímto argumentem křesťané odůvodňovali využívání a zabíjení zvířat z rozmaru. V Bibli nejsou téměř zmíněna zvířata, která by člověk choval pro potěchu, tudíž lze těžko odhadovat, jaké zastává křesťanská doktrína stanovisko ohledně vlastnění domácích zvířat. Jeden z biblických příběhů, jenž se dotýká tohoto tématu, pojednává o velice chudém muži, který si koupil jehně a staral se o ně jako o vlastní dítě.⁷³

Ve středověké Evropě bylo chování zvířat ve smyslu domácích mazlíčků považováno za patologický jev a v některých případech jako projev čarodějnictví.⁷⁴ Především kočky byly katolickou církví považovány za démonická stvoření. Není jasné, co motivovalo tehdejší křesťanskou společnost k tomuto úsudku, jelikož v mnoha kulturách byla kočka naopak obdivována. V pohanství představovala symbol ženství a plodnosti. Výsadní pozici měla hlavně ve starověkém Egyptě, kde byla kočka dokonce považována za posvátné zvíře. Katolická církev se chtěla plně distancovat od náboženství, která

⁷² Data Umat Berdasar Jumlah Pemeluk Agama Menurut Agama. *Kementarian agama RI* [online]. 2018 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20201113134434/https://data.kemenag.go.id/agamashboard/statistik/umat>.

⁷³ What does the Bible say about pets? *Got questions.org* [online]. 2021. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://www.gotquestions.org/Bible-pets.html>.

⁷⁴ NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie, s. 96.

existovala ještě před křesťanstvím, proto s největší pravděpodobností označila kočku jako d'ábelské zvíře, které musí být vyhubeno.⁷⁵

Naopak psi byli v křesťanství ztotožňováni s vlastnostmi, jako je loajalita, poslušnost a věrnost.⁷⁶ V římskokatolické církvi dokonce existuje patron psů, který se nazývá svatý Roch nebo Rocco. Během morové epidemie léčil nemocné, až se nakonec sám nakazil. Rozhodl se tedy, že půjde do lesa čekat na smrt. Tam však potkal psa, který ho vyléčil tím, že mu olizoval rány a nosil mu jídlo.⁷⁷

Psi se chovali jak na vesnicích, kde byli spojováni s negativními vlastnostmi podobně jako zatracované kočky, tak i na dvorech evropských šlechticů, pro které naopak představovali oblíbené společníky v lovu.⁷⁸ Obraz psa jako věrného druhu přetrval v západní kultuře až do moderní doby.

1.3 Druhy chovaných zvířat v Indonésii

V asijských zemích obecně přibývá lidí, kteří vlastní domácího mazlíčka. Tento trend pravděpodobně souvisí s bohatnutím společnosti v dříve rozvojových zemích. V roce 2018 byl proveden výzkum v Indonésii ohledně vlastnění domácích mazlíčků, ve kterém bylo zjištěno, že nějaké domácí zvíře vlastní 67 % obyvatelstva.⁷⁹ Jiný průzkum z roku 2005 se zase zabýval otázkou, jaká domácí zvířata jsou nejčastěji chována v indonéské městské společnosti. Konkrétně byl proveden v pěti milionových indonéských městech – Jakarta, Surabaya, Medan, Bandung a Semarang. Výsledkem bylo zjištění, že nejoblíbenějšími domácími zvířaty jsou ptáci, které chovalo 21,8 % dotazovaných. Dále následovali slepice (16,6 %), rybičky (9,5 %), kočky (3,4 %) a nakonec psi (2,7 %).⁸⁰ O čtyři roky později v další studii, která zkoumala chov ptáků ve velkých městech na Bali

⁷⁵ SERPELL, James A. *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour*. Cambridge, 2014, s. 92–94.

⁷⁶ Tamtéž, s. 98.

⁷⁷ Cultural Catholic - Saint Roch (Saint Rocco). *Cultural catholic* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://www.culturalcatholic.com/SaintRoch.htm>.

⁷⁸ SERPELL, James A. *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour*. Cambridge, 2014, s. 98.

⁷⁹ AMIRUDDIN, Amiruddin, *et al.* Survey to Investigate the Knowledge, Attitude, and Practice of Pet Owners on Animal Health Control in the City of Banda Aceh. *E3S Web of Conferences*, 2020, **151**(3): 01049, s. 1.

⁸⁰ JEPSON, Paul a Richard LADLE. Bird-keeping in Indonesia: Conservation impacts and the potential for substitution-based conservation responses. *Oryx*, 2005, **39**(39), s. 3.

a na Jávě, vyšlo najevo, že poptávka po různých druzích ptáků se zvyšuje, jelikož již 35 % dotazovaných potvrdilo, že vlastní nějaký druh ptactva. Také se ukázalo, že tento jev je rozšířen napříč všemi sociálními skupinami. Dále průzkum zjistil, že se v indonéských domácnostech nejvíce vyskytují ryby (25 %), kočky (15 %), psi (10 %), drobní savci (5 %), hospodářská zvířata, plazi a opice (každý méně než 5 %).⁸¹

1.3.1 Původní zvířata

Ptáci jsou nejčastěji chovanými domácími zvířaty v Indonésii a jejich chov se objevoval již v indonéské historii, a proto zde má vybudovanou tradici. Obecně je vlastnění ptáků spojeno s bohatší vrstvou společnosti. Dle průzkumu z roku 2005 bylo nejvíce domácností chovajících ptáky ve městě Semarang, které je spjaté s javánskou kulturou a také se zde vyskytuje mnoho příslušníků čínského obyvatelstva. Pro Jávance a Číňany je totiž chov ptáků součástí jejich kulturní identity.⁸² V mnoha indonéských městech se také nacházejí ptačí trhy, kde si lidé pořizují ptáky jako své domácí mazlíčky. Na těchto trzích se vyskytují jak ptáci chovaní v zajetí, tak i pocházející z volné přírody.⁸³ Podle dat CITES⁸⁴ se dokonce několik volně žijících druhů ptáků kvůli vzrůstající poptávce dostalo do první kategorie ohrožení.

Mezi dlouhodobě oblíbené druhy původních ptáků patří tyto řády – měkkozobí (především čeled' holubovití) pěvci, hrabaví (čeled' kurovití) a papoušci.⁸⁵ Poptávka po konkrétních druzích ptáků v Indonésii závisí na věku majitele a také na socio-ekonomických faktorech. Podléhá však také celosvětovým trendům. Například na počátku 21. století došlo k výraznému nárůstu chovu sov v Indonésii (hlavně na Jávě a na Bali), a to v důsledku vydání populárních románů a filmů o Harrym Potterovi, kde sovy působí

⁸¹ Všechna čísla jsou pouze přibližná a jsou vyčtená z grafu ve studii: JEPSON, Paul a Richard J., LADLE. Governing bird-keeping in Java and Bali: evidence from a household survey. *Oryx*, 2009, **43**(3), s. 367.

⁸² JEPSON, Paul a Richard LADLE. Bird-keeping in Indonesia: Conservation impacts and the potential for substitution-based conservation responses. *Oryx*, 2005, **39**(39), s. 5.

⁸³ SHEPHERD, Chris R. The bird trade in Medan, north Sumatra: an overview. *Birding ASIA*, 2006, **5**, s. 16.

⁸⁴ Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) je důležitá mezinárodní dohoda, jež vznikla v roce 1973 ve Washingtonu. Zabývá se ochranou ohrožených druhů živočichů a rostlin. Indonésie je členem CITES od roku 1978.

⁸⁵ JEPSON, Paul a Richard LADLE. Bird-keeping in Indonesia: Conservation impacts and the potential for substitution-based conservation responses. *Oryx*, 2005, **39**(39), s. 5.

jako věrní společníci hlavních hrdinů.⁸⁶ Právě z tohoto důvodu mají lidé, kteří touží tyto ptáky vlastnit jako domácí mazlíčky, zkrácené představy o jejich přirozeném chování.

Mezi další tradičně chovaná zvířata patří různé druhy okrasných ryb. Podobně jako u vlastnění ptáků lze také u chovu ryb vysledovat různé trendy. Jako příklad lze uvést klauna očkatého, jež se vyskytuje v mělkých korálových mořích, která omílají část území Indonésie. Popularita této malé korálové ryby vzrostla v prvním desetiletí 21. století vlivem amerického animovaného filmu, s názvem Hledá se Nemo. Příběh z prostředí oceánu, kde hlavní postavu představuje právě klaun očkatý, sklídl velký úspěch, čímž způsobil stoupající poptávku po této rybě nejen ve Spojených státech amerických ale i mezi chovateli ryb v Indonésii.⁸⁷ Další z ryb, která získala v posledních několika letech na oblibě, je mořský koník. Dříve to byl obzvláště žádaný druh ryb v Číně, kde se sušení mořští koníci používali při tradiční medicíně. Postupně začali být populární kvůli svému nezvyklému vzhledu i jako okrasné ryby. Také v Indonésii se chov místních druhů mořských koníků stal trendem.⁸⁸

V posledních několika letech se v Indonésii stal populární chov plazů, kteří sice patří mezi lokální zvířata, avšak nemají v Indonésii dlouhou tradici chovu jako například ptáci. Převážně vlivem sociálních médií si mladí lidé (v kategorii 16 až 25 let) ve velkých městech začali pořizovat různé druhy hadů, ale také ještěřů například z čeledi gekonovití a scinkovití.⁸⁹ Tento trend se do Indonésie postupně dostává ze západních zemí, kde se plazi začali běžně chovat jako domácí mazlíci již v osmdesátých letech 20. století.⁹⁰ Vzhledem k tomu že v minulosti nebylo v Indonésii běžné chovat hady, neexistuje žádný systém licencí majitelů plazů, proto probíhají snahy o zavedení těchto opatření. V celé

⁸⁶ NIJMAN, Vincent a K. Anne-Isola NEKARIS. The Harry Potter effect: The rise in trade of owls as pets in Java and Bali, Indonesia. *Global Ecology and Conservation*, 2017, **11**, s. 85.

⁸⁷ Tamtéž, s. 85.

⁸⁸ REKSODIHARDJO-LILLEY, Gayatri a Ron LILLEY. Towards a sustainable marine aquarium trade: An Indonesian perspective. *SPC Live Reef Fish Information Bulletin*, 2007, **17**, s. 18.

⁸⁹ KUSRINI, Mirza, Sharon Pratiwi PALESA a Burhanuddin MASY'UD. Snake pet ownership in the city: A case study in Greater Jakarta, Indonesia. *Biodiversitas Journal of Biological Diversity*, 2021, **22**(4), s. 1790–1791.

⁹⁰ A brief history of the global exotic pet trade. *World Animal Protection* [online]. 11. 10. 2018. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: <https://www.worldanimalprotection.org.au/news/brief-history-global-exotic-pet-trade>.

zemi je momentálně chováno 32 druhů hadů, kteří jsou distribuováni z různých částí souostroví, nejvíce ze západních ostrovů – Jáva, Sumatra a Kalimantan.⁹¹

1.3.2 Importovaná zvířata

Jak již bylo řečeno, ptáci jsou v Indonésii nejoblíbenějšími zvířaty chovanými jako domácí mazlíčci. Kromě tradičně chovaných ptáků, kteří pocházejí z některé části indonéského souostroví, si lidé často pořizují také importované druhy ptáků z různých koutů světa, povětšinou z Číny a ze zemí jihovýchodní Asie.⁹² Nejčastěji se jedná o ptáky z řádu pěvců, kteří patří mezi jedny z nejoblíbenějších i mezi původním ptactvem. Zpěvní ptáci jsou totiž hojně využíváni během tradičních soutěží v ptačím zpěvu, které se začaly rozmáhat ve velkých městech od roku 1976. Jedním z nejoblíbenějších zpěvných ptáků je kanár, který je do Indonésie dovážen z Kanárských ostrovů, Azorských ostrovů a z ostrova Madeira.⁹³

Původní druhy indonéských psů a koček byly k nalezení poblíž lidských příbytků již v dávných dobách. Avšak vlivem západního světa, kde jsou psi a kočky jedněmi z nejoblíbenějších a nejčastěji chovaných domácích mazlíčků, byl v již v některých částech Indonésie etablován trend vlastnění všemožných západních plemen těchto zvířat. Výzkum zabývající se vzteklinou na Bali odhalil, že v turistických oblastech ostrova jsou k vidění cizinci ale i místní obyvatelé v doprovodu malých nepůvodních plemen psů. Tato vyšlechtěná plemena jsou obecně mezi Balijsci považována za symbol modernity a bohatství, proto jsou ve výběru domácích mazlíčků také upřednostňována před původními balijskými psy, které místní obyvatelé využívají hlavně jako strážce domů či zemědělských ploch, jelikož podle názorů Balijsců hlasitěji štěkají.⁹⁴ Tendenci chovat pro

⁹¹ KUSRINI, Mirza, Sharon Pratiwi PALESA a Burhanuddin MASY'UD. Snake pet ownership in the city: A case study in Greater Jakarta, Indonesia. *Biodiversitas Journal of Biological Diversity*, 2021, **22**(4), s. 1793.

⁹² JEPSON, Paul a Richard LADLE. Bird-keeping in Indonesia: Conservation impacts and the potential for substitution-based conservation responses. *Oryx*, 2005, **39**(39), s. 2.

⁹³ ANGGUNI, Tia, Yeni Aryati MULYANI a Ani MARDIASTUTI. Bird species contested at songbird competition in Jabodetabek Region, Indonesia. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 2021, **762**, s. 6.

⁹⁴ WIDYASTUTI, Maria Digna Winda, et al. On dogs, people, and a rabies epidemic: results from a sociocultural study in Bali, Indonesia. *Infectious diseases of poverty*, 2015, **4**(1), s. 7.

potěchu spíše vyšlechtěná západní plemena lze také vysledovat i v dalších oblastech Indonésie, a to především ve velkých městech.

Dalšími importovanými druhy zvířat jsou různí malí hlodavci jako například křeček, morče, zakrslý králík, činčila a podobně. Bylo zjištěno, že záliba v chovu křečků a pravděpodobně i dalších malých hlodavců se do Indonésie rozšířila z Evropy skrze sousední státy, jako jsou Singapur a Malajsie, a to v osmdesátých letech 20. století⁹⁵ V současnosti je jedním z nejčastěji chovaných malých hlodavců králík. V Indonésii jsou žádaná různá plemena králíků pocházející z celého světa. Mezi nejrozšířenější druhy patří angorský králík, holandský králík či anglický strakáč. Kromě chovu zakrslých králíků, začíná být mezi Indonésany populární chovat pro potěchu i původně masná plemena těchto hlodavců.⁹⁶

⁹⁵ MUHAMAD, Kanda Y., Pratiwi KUSUMANINGTYAS. *HEWAN KESAYANGAN Mini & Eksotis.*, 2013, s. 8.

⁹⁶ EDI, Busono, Dini MARDIANI. *Mengenal Berbagai Jenis Kelinci yang Populer di Indonesia.*, 2015, s. 8–10.

2 Právní rámec vlastnění domácích zvířat

2.1 Legislativa chovu v Indonésii

V právním řádu Indonésie v současnosti neexistuje specializované ministerstvo či oddělení, které by se zabývalo dobrými životními podmínkami zvířat. Toto téma je v řešení několika různých ministerstev, jako jsou Ministerstvo zemědělství či Ministerstvo životního prostředí a lesnictví.⁹⁷

Zákon číslo 18 z roku 2009 se zabývá chovem a dobrými životními podmínkami všech zvířat, jež se nacházejí na území Indonéské republiky. Zaměřuje se především na práva hospodářských zvířat, která jsou chována za účelem jejich konzumace. Domácím zvířatům se věnuje spíše okrajově. Článek číslo 27 odstavec 1 definuje domácího mazlíčka jakožto zvíře, které je vlastněno na základě těchto požadavků – zvíře je využíváno při sportu, pro potěchu anebo splňuje estetickou funkci.⁹⁸

Na domácí zvířata se stejně jako na všechny živočišné druhy vztahují obecná ustanovení zákona číslo 18. Podle článku číslo 66 odstavce 2 by měla být všechna zvířata ušetřena bolesti, strachu či psychického nátlaku během jakékoliv lidské činnosti, která se týká zvířat. Odstavec číslo 3 následně dodává, že tato ustanovení se vztahují na obratlovce a část bezobratlých, kteří mohou cítit bolest.⁹⁹

V nařízení o veřejném zdraví a dobrých životních podmínkách zvířat z roku 2012 se píše o povinnostech lidí, na kterých závisí přežití jim svěřených zvířat. Podle kapitoly 111 článku 83 zvíře nesmí trpět hladem a žízní a také nesmí být fyzicky či psychicky týráno. Dále by mu měla být dána svoboda a možnost přirozeného chování. Toto nařízení se vztahuje také na majitele domácích mazlíčků a na osoby, které pracují v zařízeních, kde

⁹⁷ Animal Protection Index (API) 2020, Republic Indonesia: ranking E. *World Animal Protection. org*. [online]. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_indonesia.pdf, s. 1.

⁹⁸ The House of the People's Representatives of Republic of Indonesia and The President of the Republic of Indonesia. zákon č. 18, 04. 06. 2009, Husbandry and Animal Health. Dostupné z: <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/ins98701.pdf>, s. 42.

⁹⁹ Tamtéž, s. 58–59.

zodpovídají za dobré životní podmínky zvířat.¹⁰⁰ V zákonech však chybí zmínka o toulavých domácích zvířatech, která nemají žádného majitele.¹⁰¹

V indonéském trestním zákoníku se nacházejí informace o trestech spojených se špatným zacházením se zvířaty, která jsou ve vlastnictví osob. Podle článku číslo 302 bude potrestán maximálním odnětím svobody na dobu tří měsíců ten, kdo bude vinen z lehké formy týrání zvířete. Trest se vztahuje na každou osobu, která úmyslně způsobila bolest či poškození zdraví zvíře, anebo nezajistila nutnou obživu zvířeti, za něž je zodpovědná. Pokud se jedná o těžší ublížení na zdraví, jehož rekonvalescence trvá déle než jeden týden, či dokonce zvíře na následky týrání zemře, může být viník potrestán odnětím svobody až na dobu devíti měsíců. Pokud je poškozené zvíře ve vlastnictví obviněného, může mu být také zabaveno.¹⁰² Dále je v článku číslo 406 uvedeno, že ten, kdo úmyslně a protiprávně zabije zvíře, které patří jiné osobě, může být potrestán maximálním trestem odnětím svobody na dobu dvou let a osmi měsíců.¹⁰³

Podle výstupní zprávy API¹⁰⁴ má indonéských právní řád několik nedostatků v zachování dobrých životních podmínek domácích zvířat. Jedním z problematických aspektů je fakt, že v zákoně číslo 18 nejsou uvedeny žádné vynucovací mechanismy, podle kterých by se měly řídit regionální a provinční vlády. Dalším problémem je obchod se psím a kočičím masem, jelikož existují pouze předpisy pro obchodování s masem hospodářských zvířat, a proto jsou práva domácích zvířat během obchodování těžce vymahatelná.¹⁰⁵ Vzhledem k nemocem, jež se šíří v důsledku obchodu se psím a kočičím masem a ohrožují veřejné zdraví v Indonésii, bylo vydáno vládní nařízení s výzvou

¹⁰⁰ President of the Republic of Indonesia government regulation of the Republic of Indonesia. zákon č. 95, 2012, Veterinary Public Health and Anima Welfare. Dostupné z: <https://ditjenpkh.pertanian.go.id/userfiles/regulasi/99f25a3ed07e86e3ac1dc0edf32a4c42.pdf>, s. 57–58.

¹⁰¹ Animal Protection Index (API) 2020, Republic Indonesia: ranking. *World Animal Protection. org*. [online]. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_indonesia.pdf, s. 15.

¹⁰² Advocates for Justice and Human Rights. Penal Code of Indonesia, 19.05 1999. Dostupné z: <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2013/01/Indonesia-Penal-Code-1999-eng.pdf>, s. 63.

¹⁰³ Tamtéž, s. 83.

¹⁰⁴ *Animal Protection Index* je seznam 50 zemí světa, kde jsou popisovány a hodnoceny právní řády těchto zemí z pohledu životních podmínek zvířat.

¹⁰⁵ Animal Protection Index (API) 2020, Republic Indonesia: ranking. *World Animal Protection.org* [online]. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_indonesia.pdf, s. 1.

směrem k provinčním vládám, aby přijaly opatření, která budou regulovat obchodování s masem těchto domácích zvířat. Tato opatření se však dosud nestala součástí právního řádu Indonéské republiky.¹⁰⁶

2.2 Nelegální obchod se zvířaty

Indonésie se řadí mezi největší světové dodavatele s volně žijícími druhy zvířat, anebo s částmi jejich těl. Podle WWF¹⁰⁷ je až 85 % obchodu s volně žijícími živočichy provozováno nelegální cestou.¹⁰⁸ Nicméně i obchod se zvířaty, který probíhá v souladu s legislativou Indonésie, je neudržitelný zejména z pohledu ekonomických a environmentálních ztrát země.¹⁰⁹ Nezákonné obchodování se zvířaty je jedním z aspektů, které ohrožují mnoho indonéských volně žijících druhů zvířat. Někdy dokonce bývá považován za největší hrozbu úbytku biodiverzity v Indonésii vůbec.¹¹⁰ Převážná většina zvířat, jež se stává obětmi pytláků, hraje důležitou roli při přirozeném vyrovňování ekosystému, tudíž jejich postupné vymírání pozměňuje charakter života na pevnině i v moři a také narušuje přirozený potravní řetězec. Například lovení a obchodování s tygry sumaterskými vede k přemnožení divokých prasat, která tím pádem nemají přirozeného nepřítel a způsobují škody místním zemědělcům.¹¹¹

V Indonésii od roku 1990 existuje zákon číslo 5 o ochraně přírodních zdrojů a ekosystému, podle něhož je obchod s chráněnými volně žijícími živočichy nezákonný. Maximálním trestem je odnětí svobody na dobu 5 let a pokuta 100 milionu indonéských

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 15.

¹⁰⁷ Světový fond na ochranu přírody (WWF) je mezinárodní nezisková organizace snažící se o zachování divoké přírody.

¹⁰⁸ NURHAYATI, Elis. Indonesia Says No to Illegal Wildlife Trade, Securing National Food Sustainability. *WWF-Indonesia* [online]. 05. 11. 2018 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.wwf.or.id/?69845/Indonesia-Says-No-to-Illegal-Wildlife-Trade-Securing--National-Food-Sustainability>.

¹⁰⁹ About Us. *Wild Life Crime Unit.org* [online]. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <http://www.wildlifecrimesunit.org/About-Us.aspx>.

¹¹⁰ HARRIS, J. Berton C., *et al.* Measuring the impact of the pet trade on Indonesian birds. *Conservation Biology*, 2017, **31**(2), s. 404.

¹¹¹ NURHAYATI, Elis. Indonesia Says No to Illegal Wildlife Trade, Securing National Food Sustainability. *WWF-Indonesia* [online]. 05. 11. 2018 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.wwf.or.id/?69845/Indonesia-Says-No-to-Illegal-Wildlife-Trade-Securing--National-Food-Sustainability>.

rupií,¹¹² což je v přepočtu na českou měnu téměř 30 tisíc korun. V roce 2003 také ve snaze zabránit probíhajícímu obchodu se zvířaty začal fungovat v Indonésii projekt Wildlife Crime Unit (WCU) zabývající se odhalením zločinů v oblasti obchodu s volně žijícími druhy zvířat. Pracovníci WCU mapují oblasti, kde probíhají nelegální činnosti související s obchodem s divokými zvířaty, a též spolupracují s policií, Ministerstvem životního prostředí, nejvyšším soudem a s dalšími klíčovými orgány.¹¹³ Důvodem neustávajícího odchytu zvířat z volné přírody a následného obchodu s všemožnými živočišnými druhy je nedostatečná informovanost veřejnosti o neblahých dopadech na zvířata, jež jsou nabízena jako domácí mazlíčci na nelegálních trzích. Indonésie se také v roce 2018 zavázala k ochraně zvířat pocházejících z volné přírody prostřednictvím podepsáním mezinárodní dohody CITES, jež mimo jiné bojuje proti obchodování s ohroženými živočišnými druhy.¹¹⁴

Nicméně i přes tyto snahy je obchod se zvířaty stále těžce vymahatelným trestným činem. Velkým problémem spojeným s nelegálním obchodem je také korupce, jež je v Indonésii široce rozšířená. To znamená, že vlivní lidé na vládních postech často spolupracují s překupníky s ohroženými zvířaty za vidinou zisku. To má za následek špatnou dohledatelnost těchto zločinů.¹¹⁵ Je dokonce odhadováno, že je odhaleno pouze okolo 10 % případů z celkového počtu nezákonného obchodování se zvířaty v Indonésii.¹¹⁶

Nelegální obchod se zvířaty má v Indonésii hned několik podob. Zvířata mohou být odchytávána z volné přírody a následně prodávána pro účely zábavního průmyslu, sbírek divokých zvířat, konzumace masa z volně žijících živočichů (tzv. *bushmeat*), tradičních léčiv anebo chovu domácích mazlíčků. Obchod s exotickými domácími mazlíčky probíhá

¹¹² Facts about Indonesian Wildlife. *Profauna.net* [online]. 2003 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.profauna.net/en/facts-about-indonesian-animals#.YQx2PEAzXIV>.

¹¹³ About Us. *Wild Life Crime Unit.org* [online]. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <http://www.wildlifecrimesunit.org/About-Us.aspx>.

¹¹⁴ SHEPHERD, Chris R. The bird trade in Medan, north Sumatra: an overview. *Birding ASIA*, 2006, 5, s. 16.

¹¹⁵ BELECKY, Mike, William MORETO a Rob PARRY-JONES. Corrupting conservation: Assessing how corruption impacts ranger work. *World Wild Life.org* [online]. 01. 04. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné: https://files.worldwildlife.org/wwfcmprod/files/Publication/file/7k8u3mdzz5_Topic_Brief_Corrupting_conservation_Assessing_how_corruption_impacts_ranger_work.pdf, s. 1.

¹¹⁶ Nelegální obchod se zvířaty v Indonésii stále pokračuje, tvrdí ochránci. *Ekolist.cz* [online]. 02. 09. 2017 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/nelegalni-obchod-se-zviraty-v-indonesii-stale-pokracuje>.

na tradičních trzích ve větších městech, nicméně s rozvojem internetu je čím dál tím více provozován právě přes internet. Hlavními prostředky pro nelegální obchod jsou především sociální sítě jako například Instagram, Facebook a jiné internetové portály. Důvodem pro celoplošné šíření obchodu prostřednictvím sociálních medií je těžší dohledatelnost překupníků, jelikož internet poskytuje pachatelům možnost falšovat svoji identitu.¹¹⁷ Mezi zvířata, která se prodávají jako domácí mazlíčci, patří jak obratlovci, tak i bezobratlí. Konkrétně se pak jedná o různé druhy zpěvných ptáků, papoušků, hadů, želv, ještěrek, hmyzu (například roháči), ale i velkých kočkovitých šelem či primátů.¹¹⁸

Řád zvířat, který je velice ohrožen obchodem s domácími mazlíčky, jsou primáti. Například samice orangutanů, kteří jsou podle IUCN¹¹⁹ zařazeny mezi kriticky ohrožené druhy,¹²⁰ jsou často zabíjeni pytláky a jejich mláďata jsou poté prodávána na černých trzích jako domácí mazlíčci.¹²¹ Další z indonéských ohrožených primátů jsou dva druhy outloňů z podřádu poloopic – outloň váhavý a outloň jávský.¹²² Obrovskou poptávku po těchto poloopicích odstartoval trend focení v turistických oblastech jihovýchodní Asie se zajatými outloni a následné zveřejňování těchto fotek na sociálních sítích. To celé způsobilo, že lidé začali mít touhu chovat outloně jako domácí mazlíčky, a tím pádem se zvyšoval jejich výskyt na černých trzích v Indonésii. Na internetu se poté začala objevovat neetická videa lidí, jež nějakého outloně vlastní, což způsobilo ještě větší vlnu poptávky po těchto poloopicích. Na videích jsou outloni lechtáni nebo oblíkáni do šatiček, což jim způsobuje obrovský stres a utrpení, jelikož jsou to divoká zvířata, jež jsou naprosto

¹¹⁷ KNAUSS, Christine. Wildlife Trafficking in Indonesia. *WWF-Indonesia* [online]. 30. 01. 2019 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://publicpolicyindonesia.wordpress.com/2020/01/30/wildlife-trafficking-in-indonesia/>.

¹¹⁸ HARRINGTON, Lauren A., David MACDONALD a Neil W., D'CRUZE. Popularity of pet otters on YouTube: evidence of an emerging trade threat. *Nature Conservation*, 2019, 36, s. 18.

¹¹⁹ Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) je mezinárodní organizace, která se zasazuje o ochranu přírody po celém světě a jejím hlavním počinem je seznam živočišných druhů podle stupně jejich ohrožení. (tzv. červená kniha ohrožené fauny a flory světa).

¹²⁰ Orangutan. *IUNC red list.org* [online]. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/search?query=orangutan&searchType=species>.

¹²¹ Pytláci na Sumatře zabíjí samice orangutanů, aby jejich mláďata prodali jako domácí mazlíčky. *Moře zprav* [online]. 05. 05. 2019. [cit. 2021-04-08]. Dostupné: <https://morezprav.cz/svetodeni/pytlaci-na-sumatre-zabiji-samice-orangutanu-aby-jejich-mladata-prodali-jako-domaci-mazlicky>.

¹²² Podle IUCN outloň váhavý patří mezi ohrožené druhy zvířat a outloň jávský dokonce do kategorie kriticky ohrožených živočichů.

nevhodná pro chov domácích mazlíčků. Jejich majitelé také ve většině případů nemají informace o jejich specifické stravě, noční aktivitě a způsobu chování.¹²³

¹²³ Kampaň „Nejsem tvoje hračka!“. *Kukang Rescue Program.org* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.kukang.org/cs/nejsem-tvoje-hracka>.

3 Organizace Animal Friends Jogja (AFJ)

3.1 Historie a charakteristika

AFJ je indonéská nevládní nezisková organizace založená za účelem ochrany a zlepšení životních podmínek zvířat v Indonésii, a to především v okolí domoviny této organizace, v provincii Yogyakarta,¹²⁴ jež se nachází na střední Jávě. Yogyakarta, místními lidmi neformálně nazývaná jako „Jogja“, je jedna z pěti indonéských provincií se speciálním statusem *Dareah Istimewa Yogyakarta* (DIY),¹²⁵ který značí vyšší míru autonomie na centrální vládě, než je tomu u ostatních provincií, a zároveň se jedná i o název města ležícího v samém srdci této oblasti. Yogyakarta je také jediné místo v Indonésii, kde si formální moc stále udržuje sultán. V dnešní době je to sultán Hamengkubuwono X.¹²⁶

Yogyakarta je známá jako centrum javánské kultury a vzdělání, proto se zde vyskytuje velké množství etnických příslušníků z celého indonéského souostroví a také cizinců, kteří do této oblasti jezdí například za turistickými účely či v rámci různých studijních programů.¹²⁷ Díky výše zmíněnému dochází ke značné kulturní a nábožensko-sociální výměně, a to i přes to že v provincii DIY je s 92,62 %¹²⁸ vyznavačů převládajícím náboženstvím islám, což převyšuje průměrný počet muslimského obyvatelstva v zemi.

Dle Muhammada Kamila je důvodem vzájemné náboženské a kulturní tolerance příliv příslušníků různých etnických skupin, kteří v minulosti přijížděli do Yogyakarta, interagovali s místními lidmi a navzájem si předávali své náboženství, kulturní bohatství

¹²⁴ About Animal Friends Jogja. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/blog/about-animal-friends-jogja#>.

¹²⁵ Yogyakarta získala tento status v 50. letech 20. století za zásluhy během indonéské národní revoluce (1945-1949), kdy se stala symbolem odboje proti nizozemským kolonizátorům. V roce 1946 se Yogyakarta dokonce stala hlavním městem indonéské republiky, poté co byla Jakarta obsazena Nizozemci, kteří se snažili získat indonéské souostroví znovu pod svoji koloniální nadvládu.

¹²⁶ Sultanát Yogyakarta vznikl v roce 1755 poté, co bylo javánské království Mataram Islam rozděleno na dva celky sultanát Yogyakarta a sultanát Surakarta.

¹²⁷ MUHAMMAD, Kamil. Cultural Tolerance, Diversity and Pluralism: The Recognition of Yogyakarta as The City of Tolerance. *Journal of Local Government Issues*, 2018, **11**(1), s. 24.

¹²⁸ APLIKASI DATAKU DAERAH ISTIMEWA YOGYAKARTA. *Jumlah Pemeluk Agama* [online]. 2021 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: http://bappeda.jogjaprov.go.id/dataku/data_dasar/cetak/314-jumlah-pemeluk-agama.

a životní filosofii.¹²⁹ Především v době, kdy se z Yogyakarty stalo během revolučních let na dva roky hlavní město, se zde usídlilo mnoho migrantů z celého souostroví, kteří zde hledali nové příležitosti.¹³⁰ Javánci jsou tudíž zvyklí na různá etnika a jejich kulturní odlišnosti, proto lze také Yogyakartu označit jako multikulturní město. I přes to si však Javánci dokázali zachovat svoji tradiční kulturu, která je založena na animistických, hinduistických, buddhistických a islámských vlivech, které se v duchovních životech místních lidí výrazně projevují. Důležitou roli pro udržení javánských tradic hraje postavení sultána, jakožto osoby, která oplývá politickou, vojenskou a náboženskou mocí.¹³¹ Yogyakarta je také dodnes centrem tradičního řemesla, jako je výroba batiků¹³² či předmětů ze stříbra a kůže.¹³³

S postupným přílivem západního vlivu se začaly v Yogykartě objevovat environmentální tendence, což zahrnovalo i zájem o ochranu živočišných druhů. V roce 2010 se sešla skupinka přátel a na popud nevhodného zacházení se zvířaty v jejich městě založila organizaci AFJ, která se zavázala ke zlepšení životních podmínek živočišných druhů, a to zejména v podobě osvěty široké veřejnosti ohledně nutnosti jejich ochrany. Tato organizace se převážně zaměřuje na téma ochrany a péče o domácí zvířata, jako jsou psi, kočky či drůbež, avšak podporuje i kampaně, jež se naopak specializují na ochranu volně žijících druhů zvířat. Během více než deseti let si organizace vytvořila silné jméno v oblasti ochrany zvířat a patří mezi nejvýznamnější novodobé indonéské organizace tohoto typu, přičemž v provincii Yogyakarta nemá její činnost obdoby.¹³⁴

¹²⁹ MUHAMMAD, Kamil. Cultural Tolerance, Diversity and Pluralism: The Recognition of Yogyakarta as The City of Tolerance. *Journal of Local Government Issues*, 2018, **11**(1), s. 24.

¹³⁰ HEFNER, Robert W. *The Politics of Multiculturalism: Pluralism and Citizenship in Malaysia, Singapore, and Indonesia.*, 2001, s. 124.

¹³¹ RIANINGRUMI, Cama Juli, Agus SACHARI a Pribadi WIDODO. Tradition Concept in Kauman Yogyakarta Settlement As A Representation of Javanese Cultural Values. *Arts and Design Studies*, 2014, **21**, s. 24–25.

¹³² Batik je tradiční technika barvení látek za použití vosku.

¹³³ Yogyakarta-Indonesia. *Britannica* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Yogyakarta-Indonesia>.

¹³⁴ About Animal Friends Jogja. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/blog/about-animal-friends-jogja#>.

3.2 Činnosti organizace

Sídlem organizace je, jak již bylo zmíněno, město Yogyakarta. Zakládající členové AFJ zde založili tzv. *rumah singgah*,¹³⁵ který slouží jako útočiště pro opuštěná nebo nějakým způsobem zanedbávaná či dokonce týraná zvířata. Konkrétně se jedná o psy a kočky, jenž zde přetrvávají až do doby než je adoptuje nový majitel nebo získají dočasný domov v pěstounské rodině,¹³⁶ tudíž lze toto místo označit jako jistou obdobu útulku. Organizace se však vůči tomuto označení na svých sociálních sítích spíše vymezuje, jelikož chce zabránit tomu, aby lidé v jejich záchraném centru odkládali svá nepotřebná domácí zvířata.

Kromě poskytování azylu domácím mazlíčkům se členové AFJ se také pravidelně podílejí na evakuaci zvířat z okolí sopky Merapi.¹³⁷ Přímo na jejím úpatí žijí převážně farmáři s jejich zvířaty, která jsou během erupce sopky v nebezpečí. Během erupce lidé žijící v bezprostřední blízkosti Merapi opouštějí své domovy a zanechávají tam svá hospodářská zvířata i domácí mazlíčky, kteří poté trpí nedostatkem potravy. Z tohoto důvodu vznikl v roce 2010 tzv. *The Merapi Animal Rescue Team* složený z řad dobrovolníků, kteří pracují pro některou ze tří indonéských organizací bojujících za práva zvířat- Jakarta Animal Aid Network (JAAN), The Center for Orangutan Protection (COP) a AFJ.¹³⁸ Dobrovolníci ošetřují přeživší zvířata, zásobují je potravou a některá z nich

¹³⁵ *Rumah singgah* je primárně označení pro dočasný příbytek pro děti žijící na ulici, který slouží k jejich snazšímu začlenění do společnosti. Z tohoto důvodu je možné tímto termínem označit dočasný domov pro zvířata bez domova. Z etymologického hlediska slovo *rumah* znamená v indonéštině dům a slovo *singgah* je sloveso, které nese význam – *zastavit se někde po cestě*, tudíž do češtiny lze toto sousloví přeložit jako „dům na půl cesty“. (zdroj: *Pengertian Rumah Singgah Kajian Teori tentang Rumah Singgah. 123dok.com* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-17-07]. Dostupné z: <https://text-id.123dok.com/document/dy4ml0d5y-pengertian-rumah-singgah-kajian-teori-tentang-rumah-singgah.html>.)

¹³⁶ Adoption & Foster Care Program. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/adopt>.

¹³⁷ Sopka Merapi (2 968 m. n. m.) se nachází asi 28 km severně od Yogyakarta. Patří mezi jednu z neaktivnějších sopek v celém indonéském souostroví. Je zapsána na seznam 16 sopek světa (*Decade Volcanoes*), které se vyskytují v bezprostřední blízkosti zalidněných oblastech a kvůli častým erupcím představují hrozbu pro lidi žijící v jejím těsném okolí.

¹³⁸ Viz obrázek 1 a obrázek 2.

odvážejí do *rumah singgah*, aby zde našla dočasný domov.¹³⁹ Zatím poslední záchranná akce proběhla po erupci Merapi v prosinci roku 2020.¹⁴⁰

AFJ se dále angažuje v rámci dalších aktivit. První a dle názoru členů organizace nejzásadnější z nich je vzdělávání místních obyvatel. Především se zaměřují na osvětu mladé generace. AFJ proto pořádá pro školy a univerzity mnoho seminářů a workshopů, v nichž se snaží studentům nastínit danou problematiku a zbudit v nich soucit se všemi živými bytostmi. Snaží se také vzdělávat Indonésany přes své sociální sítě,¹⁴¹ jelikož v dnešní době jsou využívány napříč celou společností.

Existuje hned několik témat, kterým se ve svých vzdělávacích programech věnují. Například jedním z nich je poukázat na důležitost kastrace koček, jejichž počet kvůli jejich poměrně snadné reprodukci rapidně stoupá. To následně zapříčiňuje, že se po ulicích Yogyakarta a dalších měst potuluje mnoho hladovějících koček bez domova. To, že Indonésané nenechávají kastrovat své domácí mazlíčky, může být způsobeno náboženským přesvědčením. Například z pohledu islámu, který je v Indonésii převládajícím náboženstvím, je kastrace považována za vědomé působení bolesti zvířeti, což Alláh zakazuje.¹⁴²

Dle informací ze zemí jako je Japonsko či Spojené státy americké jsou stovky psů a koček denně utraceny právě z důvodu nekontrolovatelného růstu jejich populace. V Indonésii sice neexistují oficiální záznamy, které by uváděly počty takto utracených zvířat, avšak lze se domnívat, že situace zde bude podobná jako v těchto zemích. S tím se pojí i další téma, kterým je snaha přimět Indonésany, aby upřednostňovali adopci zvířat z útulku před koupí domácích mazlíčků, jelikož tím dále podporují množení dalších zvířat za účelem zisku či zábavy.¹⁴³ Právě díky zvyšujícímu se počtu lidí, kteří budou ochotni

¹³⁹ ARONIN, Mirian. *Saving Animals from Volcanoes, Rescuing Animals from Disasters*. 2011, s. 4– 9.

¹⁴⁰ Animal Friends Jogja (AFJ). [Merapi Animal Emergency Response]. *Facebook* [online]. 17. 12. 2020 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: https://www.facebook.com/animalfriendsjogja/videos/858477008220609/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.

¹⁴¹ EDUCATION. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/education>.

¹⁴² DIEN, Mawil Izzī a Mū'il Yūsuf 'Izz AL-DIN. *The Environmental Dimensions of Islam*. 2000, s. 108.

¹⁴³ SPAY AND NEUTER. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/spayn>.

adoptovat domácí zvířata, by mohlo ubývat toulavých psů a koček v indonéských ulicích. Sami členové organizace v rámci sterilizačních programů, které probíhají v Yogyakarta, již nechali vykastrovat více než 5000 toulavých psů a koček.¹⁴⁴

V rámci své osvětové činnosti se také věnují propagaci indonéských i celosvětových kampaní, jež jsou spojené s ochranou zvířat. Z těch nejvýznamnějších lze zmínit například *Dogs Meat Free Indonesia*, což je kampaň fungující od roku 2013. Jak již název napovídá, soustředí se na boj proti konzumaci psiho masa v Indonésii. Z počátku se však jednalo pouze o hnutí aktivistů z okruhu AFJ, kteří se snažili upozornit na alarmující počet zabitých psů v Yogyakarta a jejím okolí. Bylo zjištěno, že požívání psů je problém sužující téměř celou Indonésii, a proto došlo v roce 2014 k dohodě mezi JAAN a AFJ o rozšíření kampaně, jež v té době vystupovala pod názvem *Dogs Are Not Food*, po celém souostroví. V roce 2017 se ke koalici přidružily čtyři mezinárodní organizace,¹⁴⁵ jež se zasazují o práva zvířat, čímž kampaň přejmenovaná na *Dog Meat Free Indonesia* (DMFI), nabyla světového rozměru.¹⁴⁶ Kampaň DMFI je od té doby považována za jedno z nejvýznamnějších hnutí na ochranu zvířat v Indonésii.¹⁴⁷

Dle výzkumu této koalice je celý proces obchodování se psy prováděn v nevhodných podmínkách.¹⁴⁸ Zvířata jsou přepravována a uchována bez dodržování jakýchkoliv hygienických norem a jejich porážka je prováděna nehumánním způsobem.¹⁴⁹ Navíc nedostatečná hygiena způsobuje šíření různých nemocí. Mezi nejnebezpečnější z nich patří vzteklna, která představuje podstatné riziko pro širokou veřejnost. Světová zdravotnická organizace (WHO) označila obchod se psím masem jako jeden z faktorů šíření vztekliny v Indonésii.¹⁵⁰ WHO také zmiňuje, že pouze 8 z 34 indonéských provincií

¹⁴⁴ About Animal Friends Jogja. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/blog/about-animal-friends-jogja#>.

¹⁴⁵ *Change For Animal Foundation* (CFAF), *Humane Society International* (HSI), Four Paws a Animal Asia.

¹⁴⁶ Dog Meat Free Indonesia. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/campaign/dmfi>.

¹⁴⁷ AJI, Angga Prawadika. The role of social media in shaping the animal protection movement in indonesia. *Jurnal Studi Komunikasi*, 2019. 3(3), s. 398.

¹⁴⁸ Viz obrázek 3 a 4.

¹⁴⁹ DOGS ARE NOT FOOD. *Jakarta Animal Aid Network* [online]. 2021. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.jakartaanimalaid.com/domesticcampaigns/dogs-are-not-food/>.

¹⁵⁰ The Dog Meat Trade: A Cruel and Dangerous Trade. *Dog meat free Indonesia* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.dogmeatfreeindonesia.org/issues/dog-meat-trade>.

vyloučilo výskyt této život ohrožující nemoci.¹⁵¹ Tímto lze tedy obchod se psím masem a následně jeho zpracováním a požíváním šířenou vzteklinu označit za celospolečenský problém.

Kampaň DMFI neustále usiluje o osvětu veřejnosti ohledně nepříznivých dopadů konzumace psího masa a také se snaží apelovat na vládu, aby zakázala obchod s těmito zvířaty. I přes drobná zlepšení však tyto aktivity v mnohých částech Indonésie stále pokračují. To, že se nejedná o malé číslo zabitých psů v Indonésii, dokazují například data DMFI z roku 2019, kdy jenom v Yogyakarta je denně usmrceno za účelem konzumace kolem 6 500 psů.¹⁵² Paradoxem však je, že počet Indonésanů konzumujících psí maso se odhaduje pouze na 7 % z celkové populace země,¹⁵³ jelikož pro majoritní část muslimů je požívání psího masa nepřijatelné.¹⁵⁴

Ve své podstatě je pouze několik míst v Indonésii, kde je tradice požívání psího masa silně zakořeněna.¹⁵⁵ Jedním z takových míst je provincie Severní Sumatra, a to konkrétně etnikum Bataků, pro které právě psí maso představuje hlavní surovinu jejich tradičního receptu zvaného *Saksang*. Dále město Tomohon v provincii Severní Sulawesi, kde se nachází početná komunita křesťanů, je známé konzumací všemožných druhů zvířat, mezi které patří i psi, jejichž maso je mezi místními obyvateli považováno za delikatesu.¹⁵⁶ Guvernér Severního Sulawesi reagoval na nadměrnou konzumaci psů, jež se stává terčem kritiky kvůli šíření vztekliny, výrokem, že požívání psího masa pomáhá lidem trpícím

¹⁵¹ World Rabies Day 2020: Collaboration and vaccination to end rabies in Indonesia. *World health organization* [online]. 2020. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.who.int/indonesia/news/detail/01-10-2020-world-rabies-day-2020-collaboration-and-vaccination-to-end-rabies-in-indonesia>.

¹⁵² MURYANTO, Bambang. Musicians, beauty queen campaign to stop dog meat consumption. *The Jakarta Post* [online]. 1. 2. 2019. [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2019/02/01/musicians-beauty-queen-campaign-to-stop-dog-meat-consumption.html>.

¹⁵³ Dog Meat Free Indonesia. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/campaign/dmf>.

¹⁵⁴ Psí maso nepatří mezi tzv. *halal* potraviny, tedy potraviny povolené ke konzumaci na základě Koránu, jelikož pes je dle islámského učení považován za nečisté zvíře.

¹⁵⁵ APRIANDO, Tommy. Anjing Dieliminasi di Bali, Malah Marak Dikonsumsi di Jogja. *Mongabay* [online]. 27. 7. 2014 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://www.mongabay.co.id/2014/07/11/anjing-dieliminasi-di-bali-malah-marak-dikonsumsi-di-jogja/>.

¹⁵⁶ HAPSARI, Putri. Why we eat what we eat: dog meat in Indonesia. *Global comment* [online]. 07. 08. 2020 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://globalcomment.com/why-we-eat-what-we-eat-dog-meat-in-indonesia/>.

astmatem.¹⁵⁷ I některá další indonéská etnika se též domnívají, že konzumace psího masa je zdraví prospěšná. Například Balijsi dokonce věří, že přináší blahodárné afrodiziakální účinky.¹⁵⁸ Pro ostatní etnické skupiny žijící na území Indonésie však požívání psího masa představuje pouhý trend

A právě etnika z těchto oblastí postupem času rozšířila na převážně muslimské Jávě tradici požívání psího masa. Vzhledem k tomu, že jedním ze základních pilířů Indonésie je vzájemný respekt náboženských skupin, javánští muslimové konzumaci psího masa povětšinou tolerují. Na Jávě existují speciálně označené restaurace,¹⁵⁹ kde se prodávají pokrmy právě z psího, ale i vepřového masa. Tento typ restaurací však funguje převážně v noci právě z důvodu, aby jejich provoz nepohoršoval muslimskou část obyvatel.¹⁶⁰

Mezi jejich další ochranné aktivity patří kampaň, jež si klade za cíl zamezit představením tzv. tančících opic v maskách (v indonéštině *topeng monyet*).¹⁶¹ Makakové dlouhoocasí jsou odchyceni ve volné přírodě a následně cvičeni, aby bavili turisty na indonéských ulicích. Tréninky trvají kolem tří až šesti měsíců a pro makaky jsou velice stresující.¹⁶² To často způsobuje, že se mohou vůči lidem chovat agresivně. Z tohoto důvodu jsou jim kleštěmi vytrhávány zuby, aby nemohli kousnout přihlížející diváky.¹⁶³ To je však prováděno bez jakéhokoliv umrtvení a ještě k tomu za špatných hygienických podmínek. Kromě toho, že organizace poukazuje na špatné zacházení s těmito primáty, také upozorňuje na skutečnost, že makakové mohou na lidi přenášet nebezpečné choroby,

¹⁵⁷ IBRAHIM, Farid M. Dogs and cats blow-torched alive at Indonesia 'extreme' market despite promised ban, *ABC news* [online]. 11. 09. 2018 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2018-09-11/dogs-and-cats-burnt-alive-at-extreme-market-in-indonesia/10222240>.

¹⁵⁸ Saving Animals Indonesia. *Barc 4 Bali dogs* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://barc4balidogs.org/saving-animals-indonesia/>.

¹⁵⁹ Používají se speciální zkratky jako B1 (psí maso), B2 (vepřové maso), RW (psí maso).

¹⁶⁰ HAPSARI, Putri. Why we eat what we eat: dog meat in Indonesia. *Global comment* [online]. 7. 8. 2020 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://globalcomment.com/why-we-eat-what-we-eat-dog-meat-in-indonesia>

¹⁶¹ Viz obrázek 5.

¹⁶² MURYANTO, Bambang. News National Animal lovers call on Yogyakarta authorities to ban “topeng monyet”. *The Jakarta Post* [online]. 31. 01. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2018/01/31/animal-lovers-call-on-yogyakarta-authorities-to-ban-topeng-monyet.html>.

¹⁶³ Ban Masked Dancing Monkey. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/topeng-monyet>.

jako jsou například vzteklina či tuberkulóza,¹⁶⁴ kterou dle dat organizace JAAN trpí až kolem 11 % procent makaků, jež se vyskytují na těchto vystoupeních.¹⁶⁵

Představení *topeng monyet* jsou součástí javánské kultury již od 90. let 19. století,¹⁶⁶ tudíž je složité dožadovat se celoplošného zákazu této pouliční zábavy. Avšak i přesto v roce 2013 tehdejší guvernér Jakarty, Joko Widodo, vyslyšel hlasy aktivistů bouřících se proti tomuto kulturnímu aspektu.¹⁶⁷ V roce 2014 byl tedy v Jakartě prosazen zákaz vykořisťování makaků dlouhocasých pro účely těchto představení. Následovně v roce 2015 byl v provincii Západní Jáva schválen tentýž zákon. V důsledku zákazu představení *topeng monyet* v těchto dvou jávských provinciích, se jejich značná část přesunula do speciální provincie DIY. Organizace AFJ proto varovala místní vládu, že vzhledem k výskytu vztekliny na Západní Jávě, ji mohou makakové přivezení z těchto oblastí rozšířit v DIY,¹⁶⁸ kde dosud nebyly odhaleny žádné případy této nebezpečné nemoci.¹⁶⁹

Dalšími projekty, kterými se organizace AFJ zabývá, jsou mimo jiné snaha o zlepšení života koní, jež jsou využíváni v centru města Yogyakarta jakožto tradiční dopravní prostředek zvaný *andong*, a boj za zákaz klecových chovů slepic v Indonésii. V první z těchto dvou kampaní se AFJ snaží poukázat na špatné životní podmínky tažných koní, kteří jsou zapřaženi do kočárů téměř bez přestávky a nemají dostatečný denní příjem vody, tudíž trpí dehydratací, kvůli čemuž jsou posléze náchylnější k různým infekcím,

¹⁶⁴ NASRIE, Andra. Unmasked: Topeng monyet may be banned in Jakarta, but dangerous monkey pet trade persists. *Coconuts Jakarta* [online]. 13. 11. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://coconuts.co/jakarta/features/unmasked-topeng-monyet-may-banned-jakarta-dangerous-monkey-pet-trade-persists/>.

¹⁶⁵ MURYANTO, Bambang. News National Animal lovers call on Yogyakarta authorities to ban “topeng monyet.” *The Jakarta Post* [online]. 31. 01. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2018/01/31/animal-lovers-call-on-yogyakarta-authorities-to-ban-topeng-monyet.html>.

¹⁶⁶ Perjalanan Sejarah Topeng Monyet di Indonesia, *Kompas* [online]. 18. 08. 2013 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://travel.kompas.com/read/2013/08/18/1527179/Perjalanan.Sejarah.Topeng.Monyet.di.Indonesia>.

¹⁶⁷ NASRIE, Andra. Unmasked: Topeng monyet may be banned in Jakarta, but dangerous monkey pet trade persists. *Coconuts Jakarta* [online]. 13. 11. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://coconuts.co/jakarta/features/unmasked-topeng-monyet-may-banned-jakarta-dangerous-monkey-pet-trade-persists/>.

¹⁶⁸ Viz obrázek 6.

¹⁶⁹ AFJ Larang Topeng Monyet di Yogya. *Krjogja.com* [online]. 31. 01. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.krjogja.com/berita-lokal/diy/yogyakarta/afj-larang-topeng-monyet-di-yogya/>.

plicním nemocem či mohou dokonce trpět kolikou. Koně mají často také poraněné nohy, jelikož péče o jejich kopyta bývá zanedbávána. Organizace se proto v roce 2017 spojila s dobrovolníky z řad australských veterinářů a podkovářů a uspořádala workshop na pomoc těmto koním. Podobné akce se posléze konaly i v dalších letech.¹⁷⁰ Druhá výše zmíněná kampaň byla spuštěna v roce 2016 s cílem apelovat na vládu, aby zakázala klecové chovy, které jsou, co se týče podmínek pro životy nosnic, nejhorší možnou variantou chovu kura domácího.¹⁷¹ Dle dat AFJ kolem 80 % produkce vajec v Indonésii pochází právě z klecových chovů.¹⁷² Členové organizace se proto pokouší přimět velké obchodní společnosti, aby nepodporovaly masovou produkci vajec z těchto chovů.¹⁷³

3.3 Způsoby propagace

Jak již bylo zmíněno, jedním z hlavních cílů organizace AFJ je šířit důležité informace o ochraně zvířat v Indonésii mezi co největší počet lidí. K tomuto účelu, a zároveň k propagaci vlastních aktivit či k hledání sponzorů pro jejich realizaci, využívají své sociální sítě, jako jsou Facebook, Twitter a Instagram. Dále mají také vlastní YouTube kanál a webovou stránku, kde jsou k nalezení potřebné informace o činnostech této organizace a její správci zde také publikují články ohledně vývoje v oblasti ochrany zvířat v Indonésii. Kromě využívání sociálních médií k propagaci svých projektů se také pravidelně účastní živého vysílání v celostátním rádiu *RRI Pro2*, kde přednášejí o celospolečenských problémech týkající se práv zvířat¹⁷⁴.

Organizace AFJ byla založena představiteli mladé generace, která používá sociální sítě ve svém každodenním životě, tudíž aktivity a interakce této organizace s jejich příznivci probíhaly již od počátku skrze tyto platformy, na nichž je sledují tisíce lidí. V Indonésii má v dnešní době čím dál tím více obyvatel přístup k internetu a chytré

¹⁷⁰ Care for Carriage Working Horses. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/peduli-kuda-pekerja>.

¹⁷¹ Viz obrázek 7.

¹⁷² Pizza Marzano announces leading animal welfare initiative in Indonesia. *Animal Friends Jogja.org* [online]. 11. 05. 2021 [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/blog/pizza-marzano-announces-leading-animal-welfare-initiative-in-indonesia>.

¹⁷³ Go Cage Free. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/go-cage-free>.

¹⁷⁴ About Animal Friends Jogja. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/blog/about-animal-friends-jogja>.

telefony, které jsou již pro velkou část z nich cenově dostupné, se stávají běžnou součástí života většiny Indonésanů.¹⁷⁵ Z tohoto důvodu také indonéské organizace, které se věnují tématu ochrany zvířat či environmentálním problémům, ke svým činnostem z velké části využívají sociální média.

Sociální média mají totiž oproti tradičním formám hromadných sdělovacích prostředků několik výhod, jako je podstatně rychlejší šíření informací a dosah mezi širší socio-kulturní skupiny obyvatel. Pro AFJ a další organizace či hnutí propagující ochranu živočišných druhů je také snazší přes tyto platformy vzájemně spolupracovat na společných projektech (jako příklad lze uvést výše zmíněnou kampaň DMFI). Sociální média také organizaci AFJ umožňují jednoduše propagovat své produkty, které si lidé mohou kupovat na jejich podporu.

Oproti tomu však existují názory, že přes sociální sítě nemohou vznikat silné vazby mezi danou organizací a jejími případnými podporovateli, a také přes ně nelze tolik vyjadřovat emoce, které hrají důležitou roli při snaze něco propagovat, jako při sociální interakci.¹⁷⁶ Lze však usuzovat, že v celkovém měřítku jsou sociální sítě klíčovým faktorem úspěchu pro AFJ a další organizace tohoto typu.

¹⁷⁵ Penetration of leading social networks in Indonesia as of Q3 2020. *Statista*. [online]. 2020 [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/284437/indonesia-social-network-penetration/>.

¹⁷⁶ AJI, Angga Prawadika. The role of social media in shaping the animal protection movement in indonesia. *Jurnal Studi Komunikasi*, 2019, 3(3), s. 393–398.

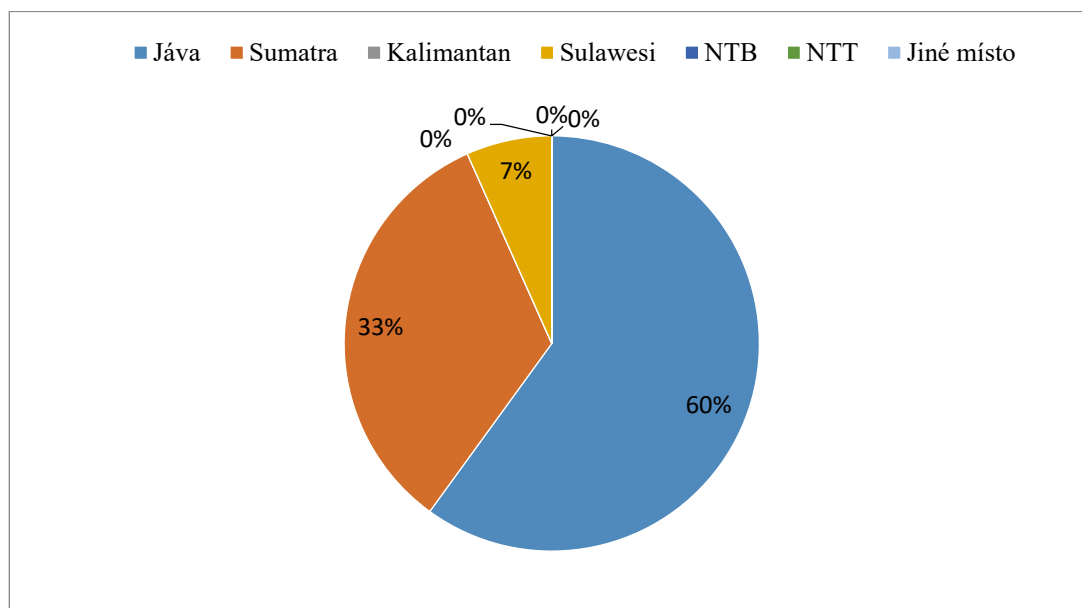
4 Praktická část

4.1 Dotazníkové šetření

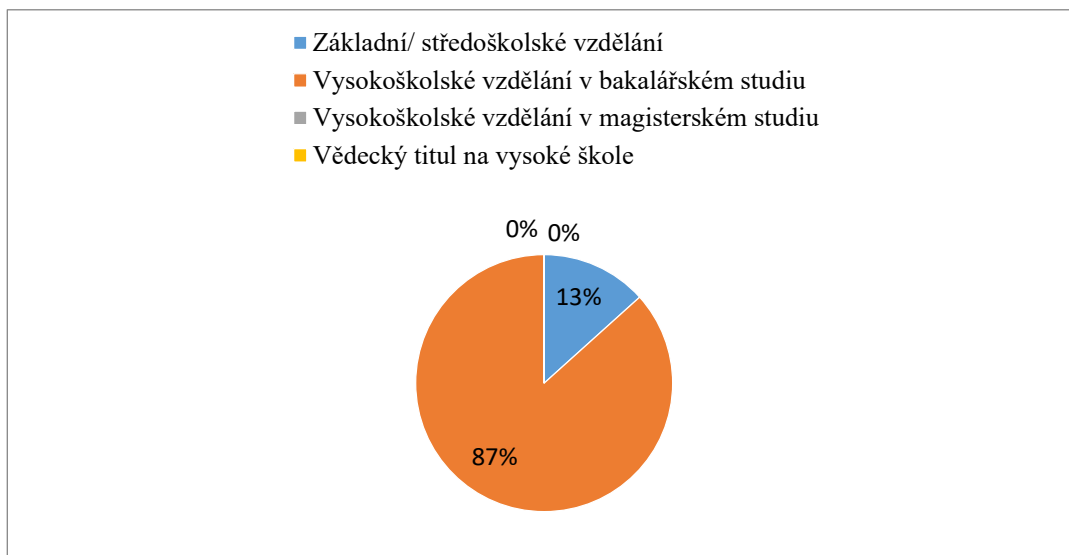
Praktická část této práce je provedena formou online dotazníkového šetření. Pro účely výzkumu jsem oslovila pracovníky a dobrovolníky z organizace AFJ skrze jejich oficiální e-mail s žádostí o vyplnění online dotazníku, který jsem vytvořila 28. 4. 2021 skrze *click4survey*, ověřený nástroj na tvorbu dotazníků. Otázky v dotazníku byly směřovány na přístup a motivaci k práci v organizaci AFJ a na celkový postoj členů této organizace k tématu ochrany domácích zvířat v Indonésii. Po přibližně třech měsících jsem obdržela patnáct vyplněných dotazníků od zaměstnanců a dobrovolníků z AFJ. Originální znění dotazníku v indonéském jazyce se nachází v příloze této práce (*viz příloha 1*).

Otázky č. 1-5: Osobní data respondentů

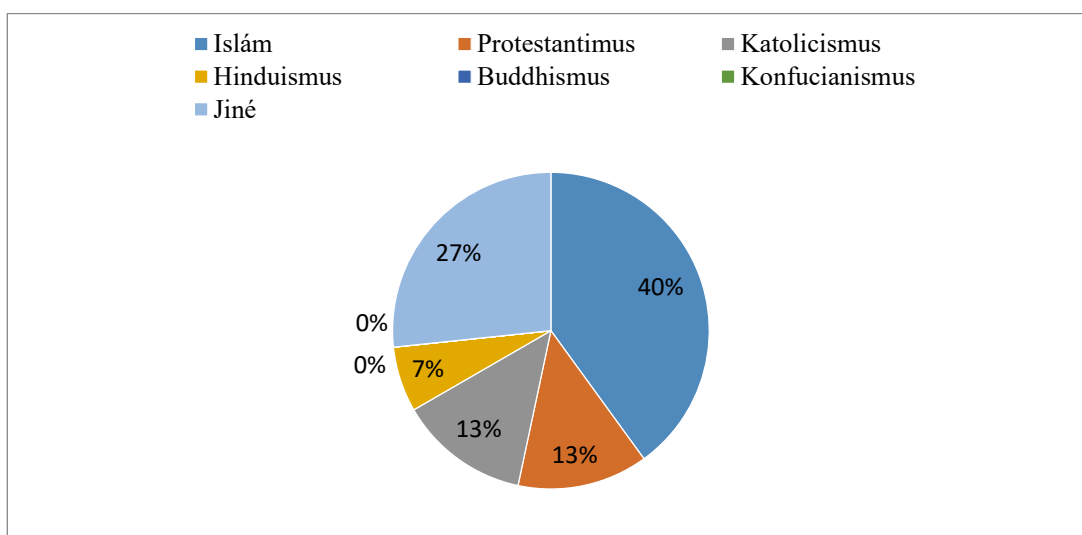
Prvních pět otázek se týkalo osobních dat respondentů. Dotazník vyplnilo jedenáct žen a čtyři muži ve věkovém rozmezí 20 až 31 let. Vyšlo najevo, že všichni respondenti pochází ze tří indonéských ostrovů – devět z Jávy, pět ze Sumatry a jeden ze Sulawesi.

Dále téměř většina dotazovaných odpověděla, že jejich poslední dosažené vzdělání je S1 (*Sarjana*).¹⁷⁷ Pouze dva respondenti prozatím dosáhli základního nebo středního vzdělání.

Poslední z těchto otázek se týkala náboženského vyznání respondentů. Z dotazníku vyplynulo, že šest dotazovaných vyznává islám, dva katolicismus, dva protestantismus a jeden hinduismus. Čtyři respondenti uvedli možnost „jiné“. Jeden z nich je vyznavačem náboženství *kejawen*.¹⁷⁸ Z dalších odpovědí vyšlo najevo, že tito respondenti jsou buď nevěřící, nebo je to pro ně příliš soukromá otázka, tudíž na ni nechtějí odpovídat.

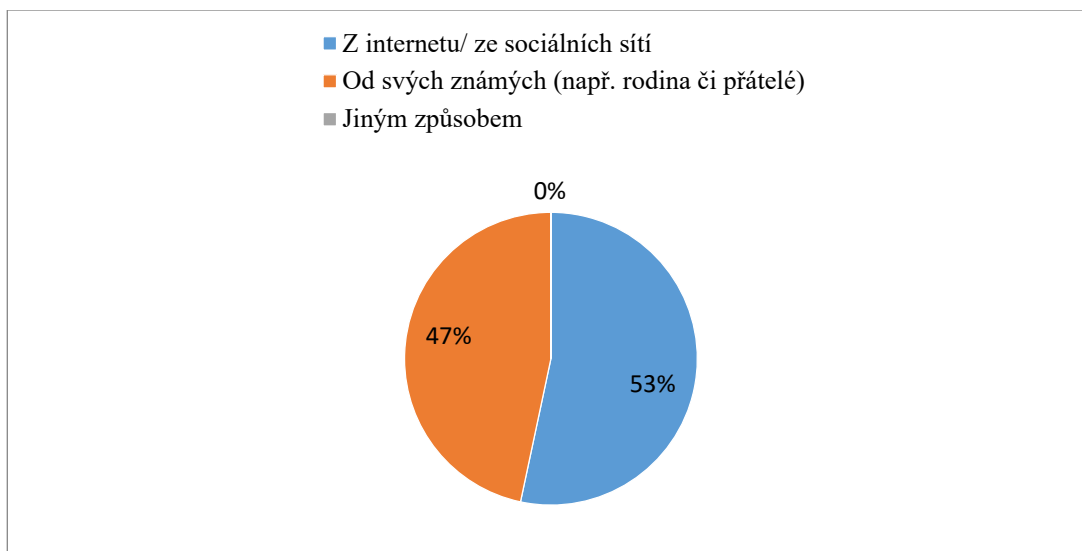

¹⁷⁷ S1 (*Sarjana*) je v Indonésii označení pro bakalářský titul.

¹⁷⁸ *Kejawen* neboli *Kepercayaan* je nazývána javánská synkretická víra.

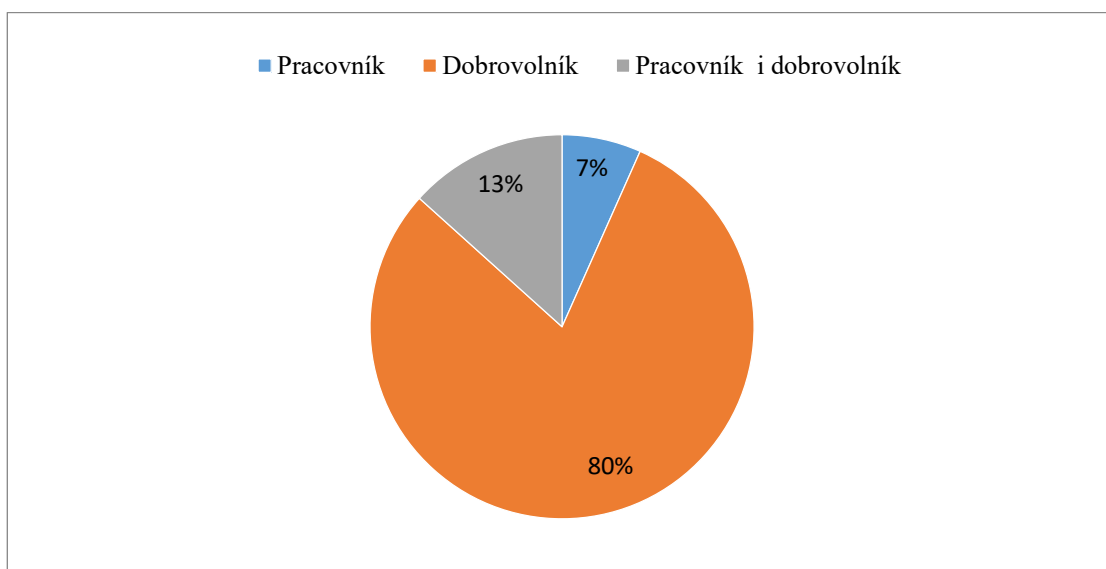
Otázka č. 6: Jak jste se dozvěděl/a o organizaci AFJ?

U této otázky všichni respondenti zvolili pouze dvě možnosti. Osm respondentů odpovědělo, že AFJ znají z internetu nebo ze sociálních sítí a dalších sedm se o organizaci dozvědělo přes své známé.

Otázka č. 7: Jste zaměstnanec AFJ nebo pracujete jako dobrovolník?

Ukázalo se, že dotazník vyplnili pouze tři zaměstnanci AFJ, přičemž dva z nich ještě dodali, že mimo to jsou i dobrovolníci ve zmíněné organizaci. Většina respondentů (dvanáct z celkového počtu) tedy vykonává dobrovolnickou činnost.

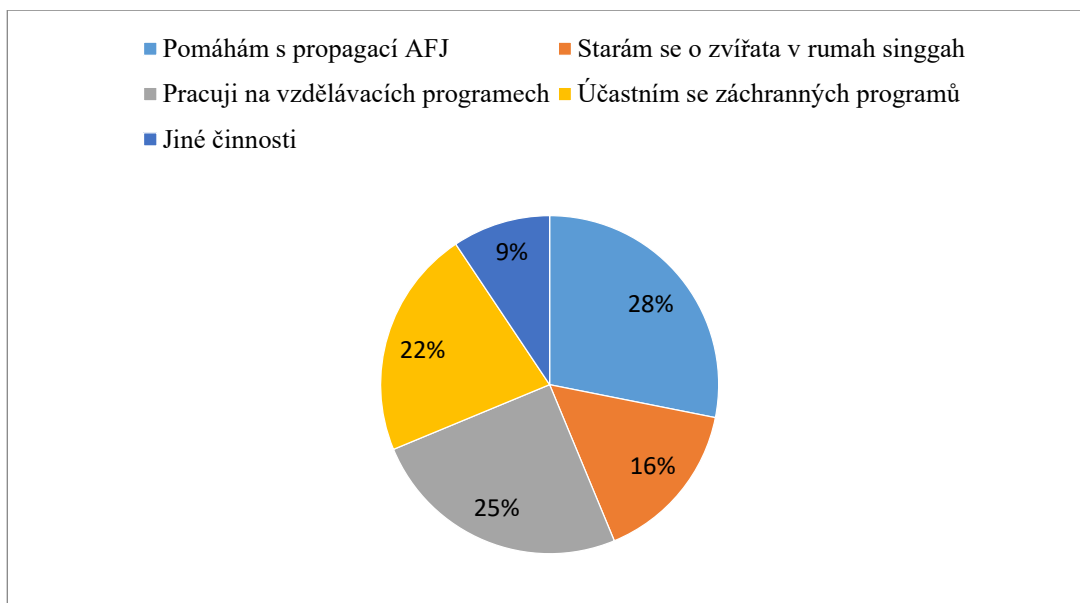

Otázka č. 8: Jak dlouho jste již součástí AFJ?

Z patnácti získaných odpovědí jich bylo relevantních jenom deset, jelikož někteří respondenti uvedli v odpovědi pouze číslo bez dalšího časového údaje, tudíž není zřejmé, zda jsou tím myšleny roky či měsíce. Vyšlo však najevo, že respondenti pracují v organizaci po výrazně jinak dlouhý časový úsek, jelikož některé odpovědi se pohybovali v řádu měsíců a jiné v řádu let. Šest respondentů uvedlo, že je součástí organizace v rozmezí jednoho až osmi měsíců. Naproti tomu odpověď dalších čtyř respondentů se pohybovala v rozmezí dvou až devíti let. Ve dvou případech se ukázalo, že nejdříve několik let byli dobrovolníci v AFJ a nyní zde již několik měsíců i pracují.

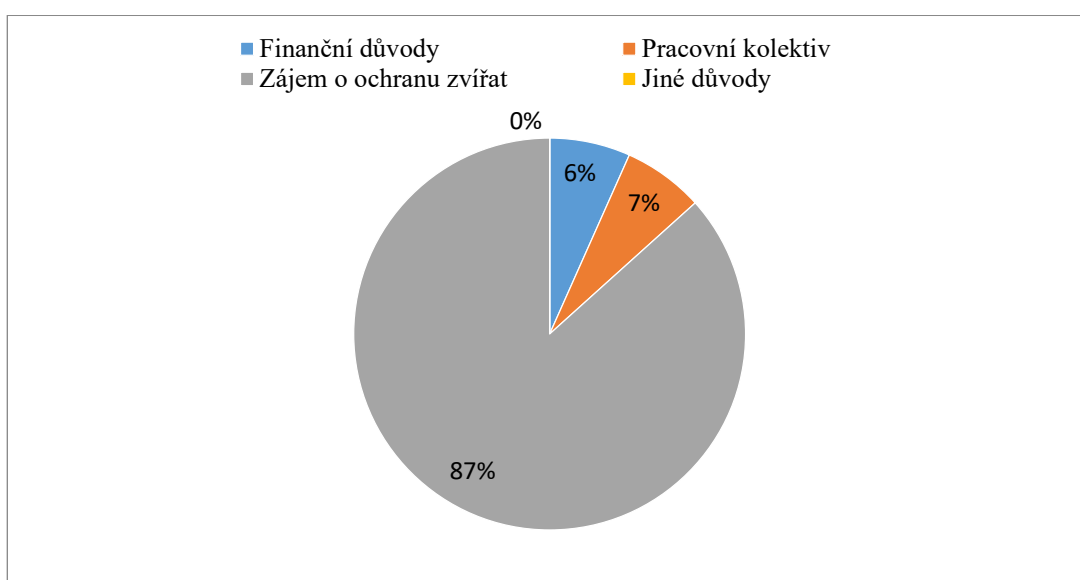
Otázka č. 9: Čím se konkrétně zabýváte v AFJ?

Respondenti si mohli vybrat jednu nebo více ze čtyř nabízených odpovědí, které znějí – zabývám se propagací AFJ, starám se o zvířata v *rumah singgah*, pracuji na vzdělávacích programech, účastním se záchranných programů. Také měli možnost vypsát další jejich aktivity, které nebyly v nabídce. Šest respondentů se v AFJ zabývá více než jednou činností, tudíž lze usuzovat, že se tyto aktivity vzájemně prolínají. Nejvíce respondentů odpovědělo, že se zabývá propagací organizace. Dále následovaly odpovědi, že pracují na vzdělávacích programech, účastní se záchranných akcí a nejméně z nich se stará o zvířata v *rumah singgah*. Tři respondenti uvedli další aktivity, jimž se v rámci své práce věnují, a které nebyli v nabízených možnostech. Zaměstnanci a dobrovolníci v AFJ se tedy dále zabývají nabízením odložených zvířat k adopci, jednají se sponzory organizace, vytvářejí grafický obsah, spravují sociální sítě, píšou články na webové stránky AFJ, sbírají data, z nichž vytvářejí různé průzkumy, mají na starosti nábor dobrovolníků a koordinátorů.

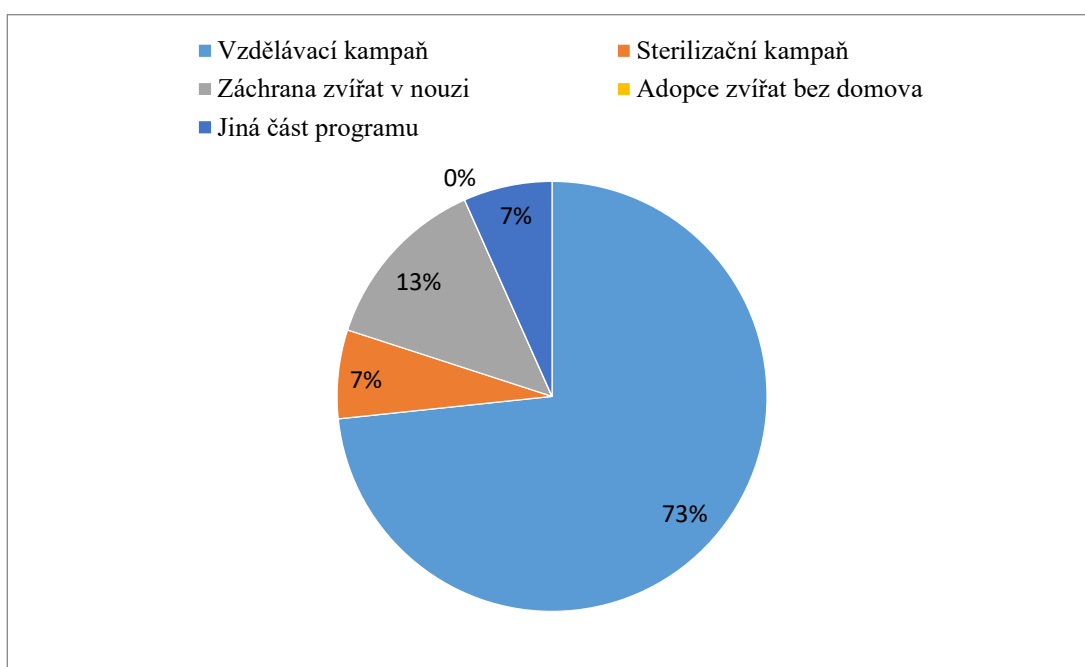
Otázka č. 10: Proč jste se rozhodl/a pracovat v AFJ?

Respondenti měli opět možnost vybrat si jednu z již předložených odpovědí, anebo do možnosti „jiné“ napsat vlastní důvody k práci v této organizaci. Téměř většina dotazovaných (třináct z celkového počtu) uvedlo jako důvod jejich práce v AFJ to, že chtějí chránit zvířata. Pouze dva respondenti si zaškrtnli jiné možnosti. Jeden z nich pracuje pro AFJ kvůli finančnímu ohodnocení a druhý kvůli dobrému pracovnímu kolektivu. Nikdo z dotazovaných nevyužil možnost „jiné“.

Otázka č. 11: Jakou část z programu AFJ považujete osobně za nejdůležitější?

Jedenáct respondentů se shodlo, že nejdůležitější částí programu AFJ je vzdělávat lidi o nutnosti ochrany domácích zvířat. Dva respondenti poté přikládají největší význam programu na záchranu domácích mazlíčků, kteří žijí ve špatných podmínkách. Další dotazovaný vidí největší smysl v kastraci zvířat žijících na ulici, aby dále nedocházelo k jejich ještě většímu přemnožení. Poslední respondent uvedl, že všechny tyto již zmíněné programy jsou podle něho stejně důležité.

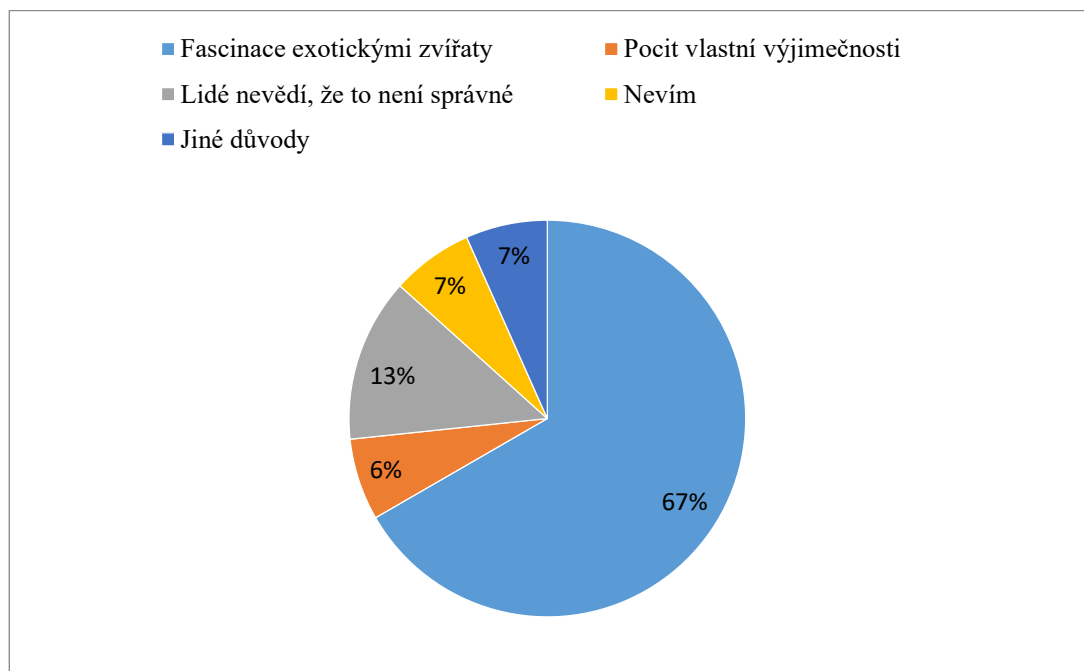

Otázka č. 12: Je něco, co byste změnil/a na AFJ?

Dvanáct respondentů uvedlo, že by nic na fungování organizace nezměnilo. Pouze tři dotazovaní odpověděli, že podle nich by některé věci mohly fungovat v organizaci lépe. Jeden z nich uvedl, že AFJ by se měla snažit více motivovat své sledující na sociální síti Instagram, aby se zajímali o záchranu opuštěných domácích zvířat. Poslední dva respondenti odpověděli podobným způsobem, tedy že by měla být uvnitř AFJ lepší organizace ze strany vedení.

Otázka č. 13: Proč podle vás někteří lidé chtějí vlastnit zvíře, které pochází z volné přírody?

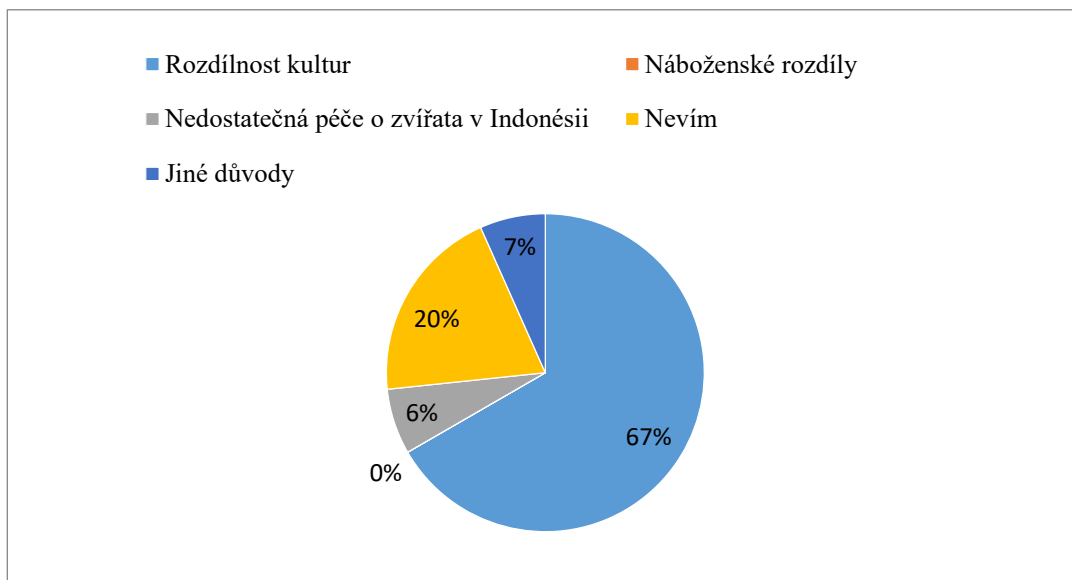
U této otázky měli respondenti opět na výběr z nabízených možností. Deset dotazovaných se domnívá, že někteří Indonésané mají touhu vlastnit zvířata pocházející z volné přírody, protože jsou jimi fascinováni. Další dva respondenti odpověděli, že lidé nevědí, že chovat volně žijící druh zvířete není správné. Zbylí tři dotazovaní zvolili každou jinou odpověď. První z nich odpověděl, že neví, proč někdo pociťuje tuto touhu, druhý si myslí, že někteří lidé mohou mít pocit vlastní výjimečnosti při představě, že vlastní exotické zvíře a třetí respondent uvedl vlastní odpověď, tedy že důvodem je zavádějící obsah na sociálních sítích, který ovlivňuje uživatele, aby podporovali obchod s volně žijícími druhy zvířat.

Otázka č. 14: Na západě jsou populární psi a kočky. Proč tomu podle vás tak není i v Indonésii?

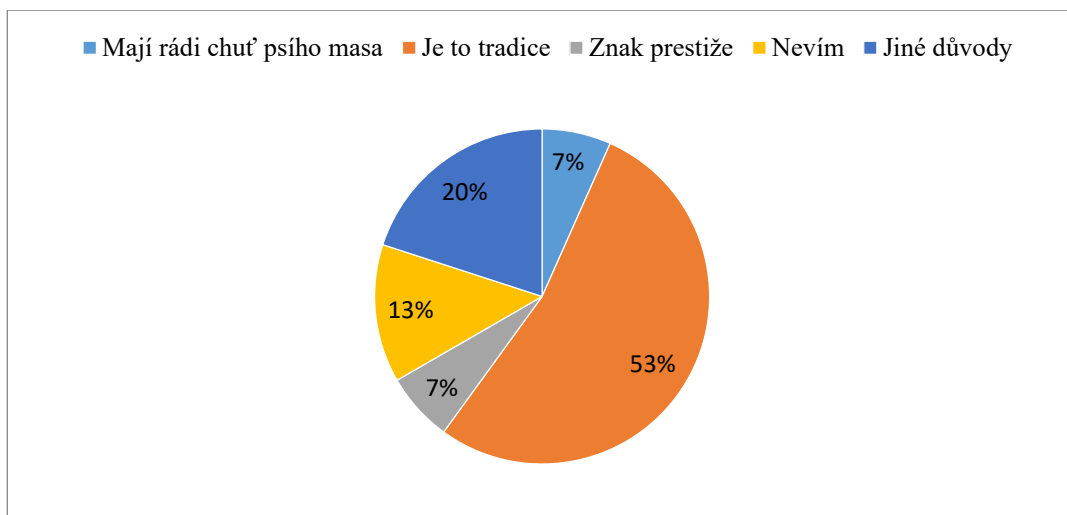
I v rámci této otázky mohli respondenti vybrat jednu z předložených odpovědí, anebo podat vlastní vysvětlení. Deset z patnácti dotazovaných odpovědělo, že psi a kočky nejsou v Indonésii tak populární jako na západě z důvodu rozdílnosti daných kultur. Tři respondenti zaškrtnuli možnost, že nevědí, proč tomu tak je. Jeden dotazovaný se domnívá, že psi a kočky nejsou tolik populární z důvodu toho, že v Indonésii není tak dobrá péče

o domácí zvířata jako na západě. Poslední respondent podal vlastní vysvětlení související s předchozí odpovědí. Domnívá se však, že kočky a psi jsou v Indonésii velice populární, nicméně zde není veterinární péče na tak dobré úrovni jako v zemích západního světa.

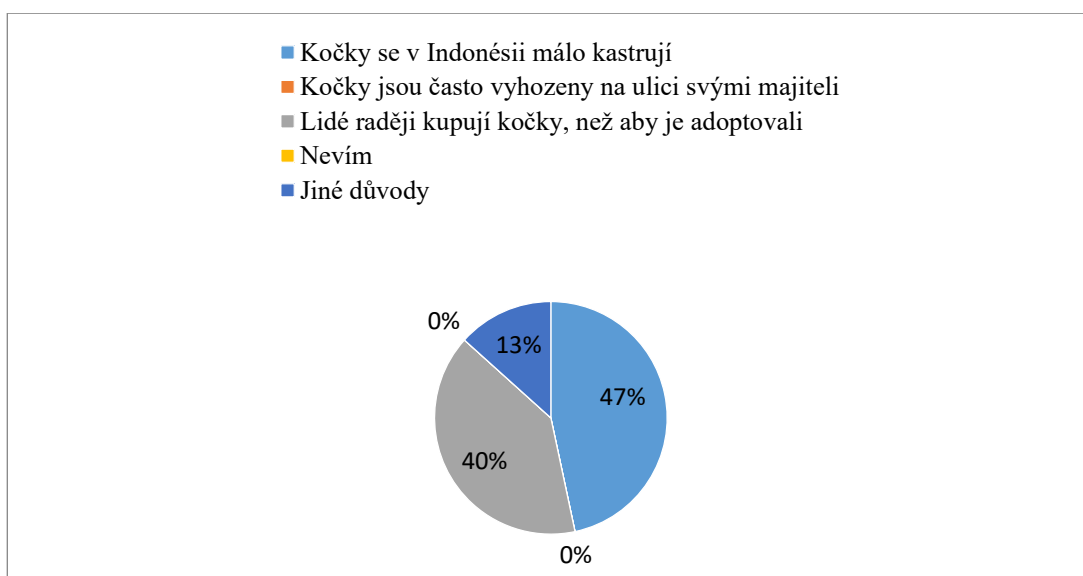
Otázka č 15: Proč podle vás lidé v Indonésii stále konzumují psí a kočičí maso?

Více než polovina respondentů (osm z celkového počtu) se shodlo na odpovědi, že se jedná o tradici. Tři dotazovaní si nevybrali žádnou odpověď z předložených možností, ale poskytli vlastní vysvětlení. Podle nich se psí a kočičí maso konzumuje z těchto důvodů – lidé nemají dostatek informací o špatných důsledcích spojených s konzumací psího a kočičího masa, lidé věří mýtům, že požívání masa těchto zvířat může mít blahodárné léčebné účinky, Indonésané konzumují psí a kočičí maso kvůli tlaku lidí ze své sociální bubliny. Další dva respondenti odpověděli, že neznají odpověď na tuto otázku. Poslední dva dotazovaní uvedli každý jiný důvod – lidé konzumují psí a kočičí maso, protože jim zkrátka chutná, někteří Indonésané to považují za znak prestiže.

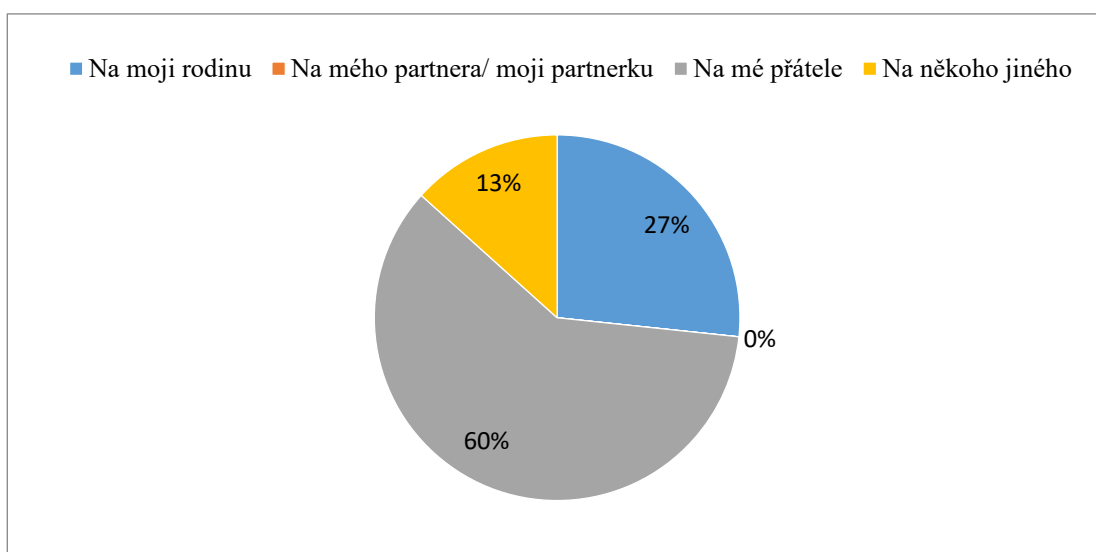
Otázka č. 16: Proč podle vás v Yogyakarta existuje velký počet koček bez domova?

Sedm respondentů se u této otázky shodlo na odpovědi, že se v Yogyakarta potuluje mnoho koček bez domova, jelikož lidé své kočky málo kastrují a ty se pak nekontrolovatelně množí. Dalších šest dotazovaných je toho názoru, že lidé si většinou raději koupí domácí zvíře, než aby ho adoptovali. Dva respondenti využili možnosti otevřené odpovědi. První z nich souhlasí s předchozími odpověďmi a také dodává, že podle něho je příčinou tohoto problému to, že Indonésané jsou málo informovaní o daném tématu. Poslední respondent si myslí, že lidé si často neuvědomují, jak velký závazek je vlastnit domácí zvíře a pokud nastane komplikace (například že zvíře onemocní) raději ho vyhodí na ulici.

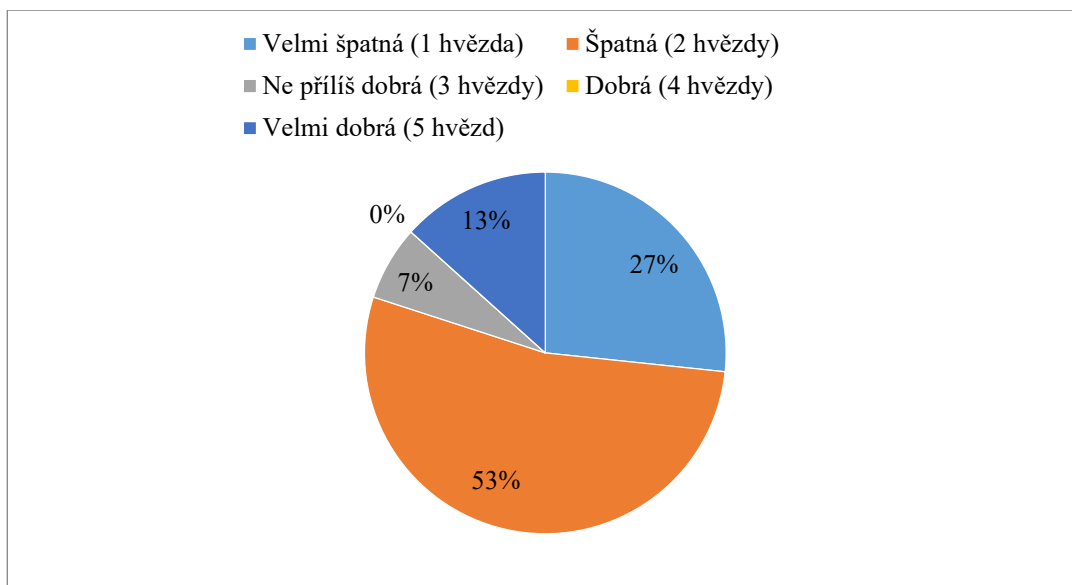
Otázka č. 17: Působíte osvětově na své okolí? Pokud ano, na koho máte největší vliv?

Respondenti tentokrát jednomyslně odpověděli, že působí osvětově na své okolí. V tom, koho ovlivňují, se již jejich odpovědi lišily. Devět dotázaných odpovědělo, že ovlivňují své kamarády, aby se zajímali o ochranu domácích zvířat. Další čtyři mají největší vliv na svou rodinu. Dva zbylí respondenti využili možnosti otevřené odpovědi a uvedli tato vysvětlení – první ovlivňuje své nejbližší okolí, jako jsou rodina a přátelé a druhý odpověděl, že má vliv na všechny lidi, s kterými přichází do kontaktu.

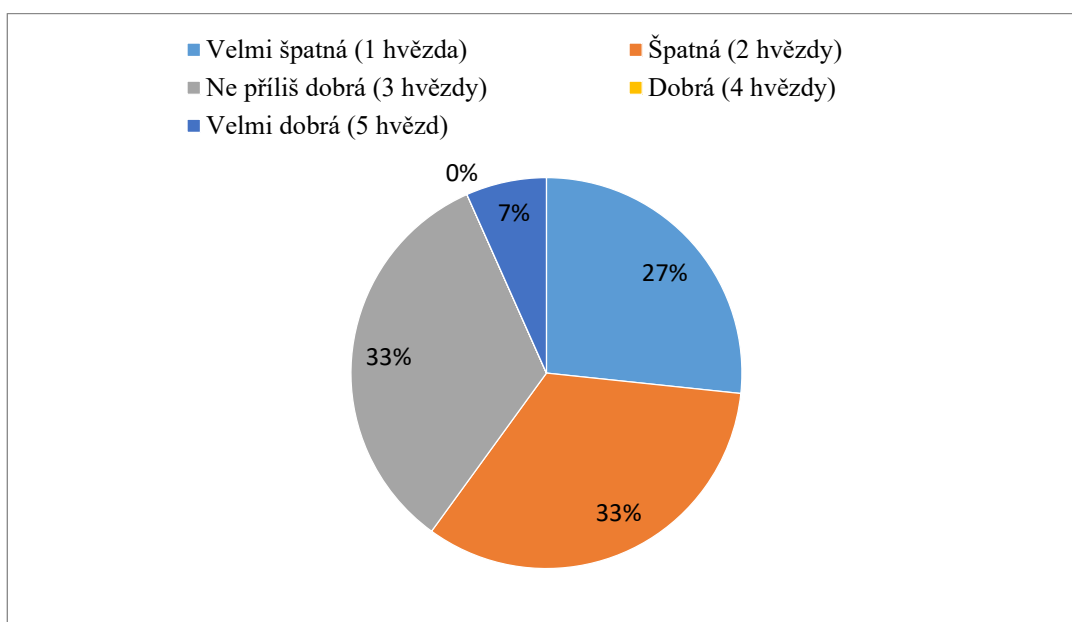
Otázka č. 18: Jak hodnotíte úroveň práv domácích zvířat v Indonésii?

Respondenti hodnotili úroveň práv zvířat v Indonésii na škále od jedné do pěti hvězd, kdy jedna znamená nejhorší a pět znamená nejlepší. Podle dvanácti respondentů jsou práva zvířat v Indonésii na velice špatné nebo špatné úrovni (jedna a dvě hvězdy). Jeden z dotazovaných zaškrtnl možnost „ne příliš dobrá“ (tři hvězdy). Dva zbývající respondenti si myslí, že práva zvířat v Indonésii jsou na velmi dobré úrovni. (pět hvězd).

Otázka č. 19: Jak hodnotíte úroveň vzdělanosti Indonésanů v oblasti ochrany domácích zvířat?

V rámci této otázky respondenti hodnotili úroveň vzdělanosti Indonésanů v oblasti ochrany zvířat, a to stejným způsobem jako v předešlé otázce. Devět respondentů si vybralo možnosti „velice špatná“ nebo „špatná“ (jedna a dvě hvězdy). Pět dotazovaných ohodnotilo obecnou úroveň vzdělanosti v této oblasti jako ne příliš dobrou (tři hvězdy). Pouze jeden ze všech dotazovaných se domnívá, že vzdělání obyvatel ohledně nutnosti ochrany zvířat je na velice dobré úrovni (pět hvězd).

Otázka č. 20: Co je podle vás nejpálčivější problém v oblasti ochrany domácích zvířat?

Poslední otázka tohoto dotazníku byla otevřená a respondenti tudíž měli možnost odpovědět vlastními slovy, jaký je podle jejich názoru nejpálčivější problém týkající se ochrany domácích zvířat v Indonésii. Z patnácti odpovědí se mnohé vzájemně podobají, a proto je lze rozdělit do čtyř pomyslných kategorií. V první kategorii se odpovědi respondentů týkají nedostatečných zákonů na ochranu domácích zvířat. Podle dotazovaných vláda nepodniká důrazné kroky v potrestání lidí, kteří nějakým způsobem týrají zvířata. Jeden respondent také uvedl, že existují problémy ve spolupráci mezi vládou a nevládními organizacemi, které se zabývají zlepšením životních podmínek zvířat. V druhé kategorii se nacházejí odpovědi respondentů, kteří považují vzdělávání občanů o ochraně zvířat či nutnosti péče o ně za nedostatečné. Jeden z těchto respondentů také uvedl, že by mělo probíhat více osvětových kampaní o nutnosti sterilizace domácích zvířat. Odpovědi ve třetí kategorii mají co do činění s nedostatkem soucitu k živým tvorům ze strany některých Indonésanů. Poslední část respondentů spatřuje největší problém v nekontrolovatelném obchodu s masem domácích zvířat, jako jsou dle odpovědi jednoho z dotazovaných psi, kočky, primáti, dále pak netopýři, lesní myši atd. Jeden z respondentů zase popsal, že dochází k častým únosům domácích mazlíčků a to především psů, kteří jsou posléze prodáváni na jatka.

4.2 Interpretace výsledků

Výsledky z dotazníkového šetření pomohly nastínit, jak funguje zkoumaná nezisková organizace AFJ, pomocí výpovědí jejích pracovníků a dobrovolníků. Dle emailové komunikace s jedním se zakládajících členů bylo zjištěno, že pro organizaci momentálně pracuje devět lidí. Co se dobrovolníků týče, jejich počet se často mění, tudíž není jasné, kolik lidí se dobrovolnictví v této době věnuje. Lze však usuzovat že je jich v řádu desítek. Dotazník vyplnilo patnáct členů organizace, proto jsou výsledky výzkumu pouze orientační. Také je potřeba dodat, že respondenty dotazníkového šetření jsou mladí, povětšinou vysokoškolsky vzdělaní lidé, kteří se o téma ochrany domácích zvířat aktivně zajímají, tudíž tyto výsledky neodrážejí informovanost a názory většinové indonéské populace.

Bylo zjištěno, že respondenti pocházejí z různého prostředí a liší i svým náboženským vyznáním. Spojuje je však zájem o ochranu zvířat, což je také u většiny z nich důvod, proč v organizaci pracují či působí jako dobrovolníci. Dále z dotazníkového šetření vyplynulo, že se v rámci své práce pro organizaci zabývají různorodými činnostmi, které zahrnují například propagování organizace, spravování webových stránek a sociálních sítí AFJ, práci v terénu na různých projektech, tak také péči o zvířata přímo v sídle AFJ. Z těchto činností však respondenti považují za nejdůležitější vzdělávání lidí jak prostřednictvím edukačních kampaní ve školách, tak i skrze své sociální sítě. Všichni dotazovaní uvedli, že mimo práci v organizaci se také snaží šířit osvětu mezi lidmi ve svém blízkém okolí, a to zejména mezi svými přáteli a rodinou. Většina respondentů je spokojená s fungováním organizace a nic by na jejím provozu neměnila.

Odpovědi na otázky týkající se konkrétních problémů spojených s vlastněním domácích mazlíčků se poněkud lišily. Většina respondentů se však shoduje, že obecně je úroveň práv zvířat a vzdělanost indonéské populace ohledně jejich ochrany spíše průměrná až podprůměrná. Dále z odpovědí respondentů vyplynulo, že mezi největší nástrahy v zachování dobrých životních podmínek domácích mazlíčků patří nízká míra vzdělanosti obyvatel o správném zacházení se zvířaty, nedostatečná ochrana ze strany indonéské vlády a také stále probíhající obchod se psím a kočičím masem.

Závěr

Podoba chovu domácích mazlíčků se vyvíjela v průběhu indonéské historie. Na počátku lidé chovali zvířata pouze za účelem zajištění obživy, nicméně postupem času se začala mezi nejvyššími vrstvami společnosti chovat i zvířata, která sloužila pouze pro potěchu. Chov domácích mazlíčků se však stal běžnou součástí indonéské společnosti až ve dvacátém století, kdy došlo k ekonomickému růstu země a chovat domácí zvíře si mohlo dovolit čím dál tím více lidí. Popularita konkrétních druhů zvířat se také vždy měnila s přicházejícími náboženskými a socio-kulturními vlivy do indonéského souostroví. I v dnešní době lze na základě náboženského kontextu vysledovat, že v určitých oblastech Indonésie lidé chovají jako domácí mazlíčky některá zvířata více než jiná. V současnosti Indonéské domácnosti vlastní jak domácí mazlíčci, jejichž chov má v zemi již dlouhodobou tradici, tak i druhy zvířat, která jsou chována po vzoru zemí západního světa.

Co se vymezení legislativy chovu domácích mazlíčků týče, ukázalo se, že indonéský právní systém se zvířatům chovaným pro potěchu příliš nevěnuje. Existují v něm spíše obecná ustanovení týkající se práv všech zvířat na území Indonésie. Legislativa chovu domácích mazlíčků není tedy nijak specifikována. V důsledku nedostatečné právní ochrany se v Indonésii objevují problémy, jako je narůstající obchod s masem domácích zvířat, především psů a koček. Špatné hygienické podmínky jejich chovu a porážky následně způsobují šíření vztekliny a dalších nebezpečných nemocí. Kromě toho zde probíhá masivní odchyt divokých zvířat, která jsou na černých trzích prodávána jako domácí mazlíčci. Nelegální obchod se zvířaty výrazně ohrožuje volně žijící druhy zvířat, a tím pádem je jedním z hlavních důvodů úbytku biodiverzity v indonéském souostroví.

V důsledku nedostatečné ochrany zvířat ze strany vlády vzniklo v Indonésii v posledních dvaceti letech několik organizací zabývajících se tématem zachování dobrých životních podmínek zvířat. Jedna z těchto organizací s názvem AFJ se snaží o zlepšení života nepotřebných domácích mazlíčků v okolí města Yogyakarta. Skrze projekty, v nichž se členové organizace zabírají tématy, jako jsou obchod se psím masem, vykořisťování volně žijících druhů zvířat pro lidskou zábavu či péče o opuštěné domácí mazlíčky, se AFJ pokouší přimět Indonésany, aby se více zajímali o to, jak zlepšit podmínky volně žijících a domácích zvířat, a aby nepodnikali kroky, jež mohou ubližovat přírodě a živočichům,

kteří jsou její součástí. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak probíhá ochrana malých domácích zvířat v Indonésii a jaká je motivace pracovníků a dobrovolníků z organizace AFJ k této činnosti. Výzkum v rámci této práce ukázal, že šířit osvětu o nutnosti ochrany živočišných druhů mezi širokou veřejnost je tím nejdůležitějším krokem ve změně postoje Indonésanů ke zvířatům a zlepšení jejich životních podmínek.

Seznam použitých zkratek

AFJ	Animal Friends Jogja
API	Animal Protection Index
CITES	The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
COP	The Center for Orangutan Protection
DIY	Daerah Istimewa Yogyakarta
DMFI	Dog Meat Free Indonesia
IUCN	International Union for Conservation of Nature
JAAN	Jakarta Animal Aid Network
VOC	Vereenigde Oost-Indische Compagnie
WCU	Wildlife Crime Unit
WHO	World Health Organization
WWF	World Wildlife Fund

Seznam použité literatury

Literární zdroje

ACHMADI, Setiawan Anang, *et al.* (2020). Identifikasi Singkapan Simbolik Fauna Mamalia pada Babak Cerita di Relief Lalitavistara Candi Borobudur. *Jurnal Biologi Indonesia*, 2020, **16**(2). 111–141. DOI: 10.47349/jbi/16022020/111.

AJI, Angga Prawadika. The role of social media in shaping the animal protection movement in indonesia. *Jurnal Studi Komunikasi*, 2019, **3**(3), 389–401.

AMIRUDDIN, Amiruddin, *et al.* Survey to Investigate the Knowledge, Attitude, and Practice of Pet Owners on Animal Health Control in the City of Banda Aceh. *E3S Web of Conferences*, 2020, **151**(3): 01049. DOI: 10.1051/e3sconf/202015101049.

ANGGUNI, Tia, Yeni Aryati MULYANI a Ani MARDIASTUTI. Bird species contested at songbird competition in Jabodetabek Region, Indonesia. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 2021, **762**, 1–7.

ARONIN, Mirian. *Saving Animals from Volcanoes, Rescuing Animals from Disasters*. Bearport Publishing, 2011. ISBN 16-1772-291-X.

COLESS, Brian E. Majapahit revisited: External evidence on the geography & ethnology of East Java in Majapahit Period. *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 1975, **48**(2) 124–161.

COUTAU, Jean. *Bali Today: Love and Social Life*. Jakarta: Kepustakaan Populer Gramedia. 2005.

DIEN, Mawil Izzī a Mū'īl Yūsuf 'Izz AL-DIN. *The Environmental Dimensions of Islam*. James Clarke & Co, 2000. ISBN 978-0-718-82960-5.

DUBOVSKÁ, Zorica, Zdeněk ZBOŘIL a Tomáš PETRŮ. *Dějiny Indonésie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-457-2.

EDI, Busono, Dini MARDIANI. *Mengenal Berbagai Jenis Kelinci yang Populer di Indonesia*. Koperasi NUKITA, 2015.

- FORTH, Gregory. *Ethnozoology*. Canada: University of Alberta, 2018. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118924396.wbiea2165>.
- GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur. Vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon). 2000. ISBN 80-85850-89-3.
- GUSTAMAN, Budi. Kesejahteraan anjing dalam pemberantasan wabah rabies di Hindia Belanda. *Metahumaniora: Jurnal Bahasa Sastra dan Budaya*, 2019, **9**(3), 357–365. DOI: <https://doi.org/10.24198/metahumaniora.v9i3.25318>.
- HARRINGTON, Lauren A., David MACDONALD a Neil W. D'CRUZE. Popularity of pet otters on YouTube: evidence of an emerging trade threat. *Nature Conservation*, 2019, **36**, 17–45. DOI: [10.3897/natureconservation.36.33842](https://doi.org/10.3897/natureconservation.36.33842).
- HARRIS, J. Berton C., *et al.* Measuring the impact of the pet trade on Indonesian birds. *Conservation Biology*, 2017, **31**(2), 394–405. DOI: <https://doi.org/10.1111/cobi.12729>.
- HART, Lynette. Pets along a continuum: Response to “What is a pet?”. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, 2003, **16**(2), 118–122. DOI: [10.2752/089279303786992288](https://doi.org/10.2752/089279303786992288).
- HEFNER, Robert W. *The Politics of Multiculturalism: Pluralism and Citizenship in Malaysia, Singapore, and Indonesia*. University of Hawaii Press, 2001. ISBN 08-2482-487-3.
- HERZOG, Harold A. Biology, Culture, and the Origins of Pet-Keeping. *Animal Behavior and Cognition*, 2014, **1**(3), 296–308. DOI: [10.12966/abc.08.06.2014](https://doi.org/10.12966/abc.08.06.2014).
- HOOD, Jeni. Pet ownership and Asian multiculturalism. *Urban Anima Management Conferences in Australia*. Perth, 1998.
- IRAWAN, Ari a Muhamad IDRIS. Seni Perhiasan Dalam Kebudayaan Mataram Kuno Sebagai Sumber Pembelajaran Sejarah (Studi Ikonografi Relief Candi Borobudur). *Kalpataru, Jurnal Sejarah dan Pembelajaran Sejarah Jurnal*, 2017, **3**(1), 11–24, DOI: <http://dx.doi.org/10.31851/kalpataru.v3i1.1606>.

JEPSON, Paul a Richard J. LADLE. Bird-keeping in Indonesia: Conservation impacts and the potential for substitution-based conservation responses. *Oryx*, 2005, **39**(39), 1–6. DOI: 10.1017/S0030605305001110.

JEPSON, Paul a Richard J. LADLE. Governing bird-keeping in Java and Bali: evidence from a household survey. *Oryx*, 2009, **43**(3): 364–374. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0030605309990251>.

KUSRINI, Mirza, Sharon Pratiwi PALESA a Burhanuddin MASY'UD. Snake pet ownership in the city: A case study in Greater Jakarta, Indonesia. *Biodiversitas Journal of Biological Diversity*, 2021, **22**(4), 1790–1798. DOI: 10.13057/biodiv/d220424.

MANFUNJAYA, Fachruddin Majeri a Jeanne MCKAY. Reviving an Islamic Approach for Environmental Conservation in Indonesia. *World Views Environment Culture Religion*, 2012, **16**(3), 286–305. DOI: 10.1163/15685357-01603006.

MUHAMAD, Kanda Y., Pratiwi KUSUMANINGTYAS. *HEWAN KESAYANGAN Mini & Eksotis*. Penebar Swadaya Grup, 2013. ISBN 978-97-9002-595-0.

MUHAMMAD, Kamil. Cultural Tolerance, Diversity and Pluralism: The Recognition of Yogyakarta as The City of Tolerance. *Journal of Local Government Issues*, 2018, **11**(1), 23–36.

NIJMAN, Vincent a K. Anne-Isola NEKARIS. The Harry Potter effect: The rise in trade of owls as pets in Java and Bali, Indonesia. *Global Ecology and Conservation*, 2017, **11**, 84–94.

NOVÁKOVÁ, Hana. *Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie. Proměny lidsko - zvířecích vazeb v průběhu 19. a 20. století*. Praha, 2008. Dizertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra etnologie.

ORR, Yancey. Animal Magnetism: Perceiving Environmental Objects as Social Subjects among Balinese Looking at Roosters. *Visual Anthropology*, 2015, **28**(2), 127–136, DOI: 10.1080/08949468.2015.996498.

PURNAWAN, Hendri. *Relasi manusia dengan binatang dalam theologi hindu*. Jakarta, 2019. Skripsi. Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah. Fakultas Ushuluddin. Prodi Studi Agama-Agama.

REKSODIHARDJO-LILLEY, Gayatri a Ron LILLEY. Towards a sustainable marine aquarium trade: An Indonesian perspective. *SPC Live Reef Fish Information Bulletin*, 2007, **17**, 11–19.

RIANINGRUMI, Cama Juli, Agus SACHARI a Pribadi WIDODO. Tradition Concept in Kauman Yogyakarta Settlement As A Representation of Javanese Cultural Values. *Arts and Design Studies*, 2014, **21**, ISSN 2225-059X.

SANDØE, Peter, Sandra CORR, a Clare PALMER. *Companion Animal Ethics*. John Wiley & Sons, 2015. ISBN 11-1837-672-2.

SERPELL, James A. *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour*. 3. vydání. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. ISBN 978-1-107-02502-8.

SHEPHERD, Chris R. The bird trade in Medan, north Sumatra: an overview. *Birding ASIA*, 2006, **5**, 16–24.

SUROTO, Tyas Yuniawati a Ni Nengah ADIYARYANI. Pertanggung Jawab Pidana Terhadap Pelaku Penjualan Daging Anjing Ditinjau Dari Peraturan Perundang-undangan. *Kertha Wicara : Journal Ilmu Hukum*, 2018, **7(5)**, 1–13. ISSN 2303-0550.

ŠILER, Vladimír. *Dějiny náboženství*. Ostrava, 2003.

VICKERS, Adrian. Hinduism and Islam in Indonesia: Bali and the Pasisir World. *Indonesia*, 1987, **44**, 31–58. DOI:10.2307/3351220.

WIDYASTUTI, Maria Digna Winda, *et al.* On dogs, people, and a rabies epidemic: results from a sociocultural study in Bali, Indonesia. *Infectious diseases of poverty*, 2015, **4(1)** 1–18. DOI: 10.1186/s40249-015-0061-1.

ZBAVITEL, Dušan. *Základní texty východních náboženství: Raný indický buddhismus*. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-916-6.

Internetové zdroje

A brief history of the global exotic pet trade. *World Animal Protection* [online]. 11. 10. 2018. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: <https://www.worldanimalprotection.org.au/news/brief-history-global-exotic-pet-trade>.

About Animal Friends Jogja. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/index.php/blog/about-animal-friends-jogja#>.

About Us. *Wild Life Crime Unit.org* [online]. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <http://www.wildlifecrimesunit.org/About-Us.aspx>.

Adoption & Foster Care Program. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/adopt>.

Animal Frineds Jogja (AFJ). [Merapi Animal Emergency Response]. *Facebook* [online]. 17. 12. 2020 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: https://www.facebook.com/animalfriendsjogja/videos/858477008220609/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.

Animal Protection Index (API) 2020, Republic Indonesia: ranking E. *World Animal Protection.org* [online]. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné: https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_indonesia.pdf.

APLIKASI DATAKU DAERAH ISTIMEWA YOGYAKARTA. *Jumlah Pemeluk Agama* [online]. 2021 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: http://bappeda.jogjaprov.go.id/dataku/data_dasar/cetak/314-jumlah-pemeluk-agama.

APRIANDO, Tommy. Anjing Dieliminasi di Bali, Malah Marak Dikonsumsi di Jogja. *Mongabay* [online]. 27. 07. 2014 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://www.mongabay.co.id/2014/07/11/anjing-dieliminasi-di-bali-malah-marak-dikonsumsi-di-jogja/>.

Ban Masked Dancing Monkey. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/topeng-monyet>.

BELECKY, Mike, William MORETO a Rob PARRY-JONES. Corrupting conservation: Assessing how corruption impacts ranger work. *World Wild Life.org* [online]. 01. 04. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné:

https://files.worldwildlife.org/wwfmsprod/files/Publication/file/7k8u3mdzz5_Topic_Brief__Corrupting_conservation_Assessing_how_corruption_impacts_ranger_work.pdf.

Care for Carriage Working Horses. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/peduli-kuda-pekerja>.

Cultural Catholic - Saint Roch (Saint Rocco). *Cultural catholic* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://www.culturalcatholic.com/SaintRoch.htm>.

Data Umat Berdasar Jumlah Pemeluk Agama Menurut Agama. *Kementarian agama RI* [online]. 2018 [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20201113134434/https://data.kemenag.go.id/agamadashboard/statistik/umat>.

Dog Meat Free Indonesia. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/spayn>.

DOGS ARE NOT FOOD. *Jakarta Anima Aid* [online]. 2021. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.jakartaanimalaid.com/domesticcampaigns/dogs-are-not-food/>.

EDUCATION. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/education>.

Facts about Indonesian Wildlife. *Profauna. net* [online]. 2003 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.profauna.net/en/facts-about-indonesian-animals#.YQx2PEAzXIV>.

Go Cage Free. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/campaign/go-cage-free>

HAPSARI, Putri. Why we eat what we eat: dog meat in Indonesia. *Global comment* [online]. 07. 08. 2020 [cit. 2020-13-12]. Dostupné z: <https://globalcomment.com/why-we-eat-what-we-eat-dog-meat-in-indonesia/>.

Hewan Peliharaan. *Paralegal.id* [online]. 2014. [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://paralegal.id/pengertian/hewan-peliharaan/>.

CHOSKYI, Ven. Jampa. Symbolism of Animals in Buddhism. *Buddhist Himalaya* [online]. 1988. [cit. 2021-21-07]. Dostupné z: <http://buddhism.lib.ntu.edu.tw/FULLTEXT/JR-BH/bh117490.htm>.

IBRAHIM, Farid M. Dogs and cats blow-torched alive at Indonesia 'extreme' market despite promised ban. *ABC news* [online]. 11. 09. 2018 [cit. 2021-13-05]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2018-09-11/dogs-and-cats-burnt-alive-at-extreme-market-in-indonesia/10222240>.

ISNAENI, Hendri F. Sukarno dan Anjingnya. *Historia.id* [online]. 14. 01. 2014. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/sukarno-dan-anjingnya-6aBND>.

ISNAENI, Hendri F. Sukarno-Hatta dan Kucingnya. *Historia.id* [online]. 16. 03. 2014. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/sukarno-hatta-dan-kucingnya-vZWxP>.

ISNAENI, Henri F. Gajah Sultan Banten. *Historia.id* [online]. 25. 08. 2018. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kuno/articles/gajah-sultan-banten-PNeEY>.

Kampaň „Nejsem tvoje hračka!“. *Kukang Rescue Program.org* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.kukang.org/cs/nejsem-tvoje-hracka>.

Kampung. *KBBI Daring* [online]. 2016. [cit. 2021-30-07]. Dostupné z: <https://kbbi.kemdikbud.go.id/entri/kampung>.

KNAUSS, Christine. Wildlife Trafficking in Indonesia. *WWF-Indonesia* [online]. 30. 01. 2019 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://publicpolicyindonesia.wordpress.com/2020/01/30/wildlife-trafficking-in-indonesia/>.

MURYANTO, Bambang. Musicians, beauty queen campaign to stop dog meat consumption. *The Jakarta Post* [online]. 01. 02. 2019. [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2019/02/01/musicians-beauty-queen-campaign-to-stop-dog-meat-consumption.html>.

MURYANTO, Bambang. News National Animal lovers call on Yogyakarta authorities to ban “topeng monyet”. *The Jakarta Post* [online]. 31. 01. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2018/01/31/animal-lovers-call-on-yogyakarta-authorities-to-ban-topeng-monyet.html>.

Pytláci na Sumatře zabijí samice orangutanů, aby jejich mláďata prodali jako domácí mazlíčky. *Moře zpráv* [online]. 05. 05. 2019. [cit. 2021-04-08]. Dostupné: <https://morezprav.cz/svetodeni/pytlaci-na-sumatre-zabiji-samice-orangutanu-aby-jejich-mladata-prodali-jako-domaci-mazlicky>.

NASRIE, Andra. Unmasked: Topeng monyet may be banned in Jakarta, but dangerous monkey pet trade persists. *Coconuts Jakarta* [online]. 13. 11. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://coconuts.co/jakarta/features/unmasked-topeng-monyet-may-banned-jakarta-dangerous-monkey-pet-trade-persists/>.

Nelegální obchod se zvířaty v Indonésii stále pokračuje, tvrdí ochránci. *Ekolist.cz*. [online]. 02. 09. 2017 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/nelegalni-obchod-se-zviraty-v-indonesii-stale-pokracuje>.

NURHAYATI, Elis. Indonesia Says No to Illegal Wildlife Trade, Securing National Food Sustainability. *WWF-Indonesia* [online]. 05. 11. 2018 [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.wwf.or.id/?69845/Indonesia-Says-No-to-Illegal-Wildlife-Trade-Securing--National-Food-Sustainability>.

Orangutan. *IUNC red list.org* [online]. 2021. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/search?query=orangutan&searchType=species>.

Penetration of leading social networks in Indonesia as of Q3 2020. *Statista* [online]. 2020 [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/284437/indonesia-social-network-penetration/>.

Pengertian Rumah Singgah Kajian Teori tentang Rumah Singgah. *123dok.com* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-17-07]. Dostupné z: <https://text-id.123dok.com/document/dy4ml0d5y-pengertian-rumah-singgah-kajian-teori-tentang-rumah-singgah.html>.

Perjalanan Sejarah Topeng Monyet di Indonesia, *Kompas.com* [online]. 18. 08. 2013 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://travel.kompas.com/read/2013/08/18/1527179/Perjalanan.Sejarah.Topeng.Monyet.di.Indonesia>.

AFJ Larang Topeng Monyet di Yogya. *Krjogja.com* [online]. 31. 01. 2018 [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://www.krjogja.com/berita-lokal/diy/yogyakarta/afj-larang-topeng-monyet-di-yogya/>.

Pet. *Merriam-Webster* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/pet>.

Pet-animal. *Britannica*. [online]. (nedatováno). [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/animal/pet>.

Pizza Marzano announces leading animal welfare initiative in Indonesia. *Animal Friends Jogja.org*. [online]. 11. 05. 2021 [cit. 2021-18-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/blog/pizza-marzano-announces-leading-animal-welfare-initiative-in-indonesia>.

Saving Animals Indonesia. *Barc4balidogs.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://barc4balidogs.org/saving-animals-indonesia/>.

Sejarah Penyebaran kucing di dunia. *National Geographic Indonesia* [online]. 01. 11. 2016. [cit. 2021-17-05]. Dostupné z: <https://nationalgeographic.grid.id/read/13306948/sejarah-penyebaran-kucing-di-dunia>.

Sensus Penduduk 2010 - Penduduk Menurut Wilayah dan Agama yang Dianut. *sp2010.bps.go.id*. [online]. 2010. [cit. 2021-19-07]. Dostupné z: <https://sp2010.bps.go.id/index.php/site/tabel?tid=321&wid=0>.

SITOMPUL, Martin. Kisah Anjing Piaraan Sukarno. *Historia.id* [online]. 05. 05. 2020. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://historia.id/kultur/articles/kisah-anjing-piaraan-sukarno-v2244/page/1>.

SPAY AND NEUTER. *Animal Friends Jogja.org* [online]. (nedatováno) [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/spayn>.

The Dog Meat Trade: A Cruel and Dangerous Trade. *Dog meat free Indonesia* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.dogmeatfreeindonesia.org/issues/dog-meat-trade>.

WALDMEIER, Lena Moral. History of Bali dogs. *The Jakarta Post* [online]. 06. 06. 2018. [cit. 2021-20-07]. Dostupné: <https://www.thejakartapost.com/life/2018/06/06/history-of-bali-dogs.html>.

What does the Bible say about pets?. *Got questions.org* [online]. 2021. [cit. 2021-20-07]. Dostupné z: <https://www.gotquestions.org/Bible-pets.html>.

World Rabies Day 2020: Collaboration and vaccination to end rabies in Indonesia. *World health organization* [online]. 2020. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.who.int/indonesia/news/detail/01-10-2020-world-rabies-day-2020-collaboration-and-vaccination-to-end-rabies-in-indonesia>.

Yogyakarta-Indonesia. *Britannica* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Yogyakarta-Indonesia>.

Legislativní dokumenty

Advocates for Justice and Human Rights. Penal Code of Indonesia, 19.05 1999. Dostupné z: <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2013/01/Indonesia-Penal-Code-1999-eng.pdf>.

President of the Republic of Indonesia goverment regulation of the Republic of Indonesia, zákon č. 95, 2012, Veterinary Public Health and Anima Welfare. Dostupné z: <https://ditjenpkh.pertanian.go.id/userfiles/regulasi/99f25a3ed07e86e3ac1dc0edf32a4c42.pdf>.

The House of the People's Representatives of Republic of Indonesia and The President of the Republic of Indonesia. zákon č. 18, 04. 06. 2009, Husbandry and Animal Health. Dostupné z: <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/ins98701.pdf>.

Seznam použitých obrázků

(viz obrazová příloha)

Obr. č. 1: Jeskynní malby v Indonésii daly na frak teorii, že nejstarší umění vzniklo v Evropě. *Extrastory.cz* [online]. 2014. [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.extrastory.cz/jeskynni-malby-v-indonesii-daly-na-frak-teorii-ze-nejstarsi-umeni-vzniklo-v-evrope>.

Obr. č. 2: Borobudur: Buddhist Temple: Ext.: Third Gallery Maitreya preaches to animals. *JSTOR.org* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/community.13917157>

Obr. č. 3: Animal Friends Jogja (AFJ). *Facebook* [online]. 23. 01. 2021 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: https://www.facebook.com/animalfriendsjogja/videos/858477008220609/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card

Obr. č. 4: Merapi Animal Emergency Response; Bergerak bersama untuk Satwa Merapi!. *Animal Friends Jogja. org.* [online]. 28. 11. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/blog/merapi-animal-emergency-response-bergerak-bersama-untuk-satwa-merapi>

Obr. č. 5: The Dog Meat Trade: A Cruel and Dangerous Trade. *Dog Meat Free Indonesia.org* [online]. (nedatováno). [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.dogmeatfreeindonesia.org/issues/dog-meat-trade>

Obr. č. 6: Tamtéž.

Obr. č. 7: Atraksi Topeng Monyet, Meski Dilarang Tapi Jadi Hiburan Anak. *CNBC Indonesia* [online]. 2020. [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.cnbcindonesia.com/lifestyle/20200205160506-34-135542/atraksi-topeng-monyet-meski-dilarang-tapi-jadi-hiburan-anak/2>

Obr. č. 8: MURYANTO, Bambang. Animal lovers call on Yogyakarta authorities to ban “topeng monyet”. *The Jakarta Post* [online]. 31. 01. 2019. [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/news/2018/01/31/animal-lovers-call-on-yogyakarta-authorities-to-ban-topeng-monyet.html>

Obr. č. 9: Press Release : Peluncuran Kampanye “INDONESIA BEBAS KANDANG”, Aktivis Animal Friends Jogja Turun ke Jalan. Animal Friends Jogja.org. [online]. 20. 03. 2021. [cit. 2021-28-07]. Dostupné z: <https://www.animalfriendsjogja.org/blog/press-release-peluncuran-kampanye-indonesia-bebas-kandang-aktivis-animal-friends-jogja-turun-ke-jalan>

Přilohy

1. Dotazník pro organizaci Animal Friends Jogja v indoněštině

- 1) Jenis kelamin (*laki-laki, perempuan*)
- 2) Berapa umur Anda? (*Pertanyaan terbuka*)
- 3) Anda berasal dari mana? (*Jawa, Sumatera, Kalimantan, Sulawesi, NTB, NTT, Papua, yang lain*)
- 4) Pendidikan Terakhir Anda (*SD/SMP/SMA, D1/D2/D3, S1/Sarjana, S2/ Master, S3/ Doktor*)
- 5) Agama Anda (*agama Islam, agama Kristen Protestan, agama Kristen Katolik, agama Hindu, agama Buddha, agama Konghucu, yang lain*)
- 6) Dari mana Anda mengetahui AFJ? (*dari interenet/ media sosial, dari kenalan-misalnya teman atau keluarga, yang lain*)
- 7) Apakah Anda pekerja atau sukarelawan di AFJ? (*pekerja, sukarelawan, dua-duanya*)
- 8) Berapa lama Anda sudah bekerja/ menjadi sebagai sukarelawan di AFJ? (*Pertanyaan terbuka*)
- 9) Apa yang Anda lakukan di AFJ? (*saya membantu dengan mempromosikan AFJ, saya merawat hewan di rumah singgah, saya terlibat dengan kampanye edukasi, saya terlibat dengan kampanye penyelamatan hewan peliharaan, yang lain*)
- 10) Mengapa Anda bekerja/ menjadi sebagai sukarelawan di AFJ? (*alasan keuangan, kerja kolektif, motivasi peduli hewan peliharaan, yang lain*)
- 11) Menurut Anda, apa kampanye AFJ yang paling penting?(*kampanye edukasi, kampanye steril, kampanye penyelamatan/rescue satwa, kampanye adopsi, yang lain*)
- 12) Apakah ada sesuatu yang Anda ingin mengubah sedikit di AFJ? (*ya, tidak*)
 - 12a) Kalau jawaban Anda ya, apa itu? (*Pertanyaan terbuka*)
- 13) Menurut Anda, mengapa beberapa orang ingin memiliki hewan yang berasal dari alam liar? (*karena alasan exotis/atraktif untuk mereka, perasaan perkecualian, mereka tidak tahu itu tidak benar, saya kurang tahu, yang lain*)
- 14) Di negara-negara barat anjing dan kucing adalah hewan peliharaan yang sangat populer. Menurut Anda, mengapa situasi di Indonesia berbeda? (*perbedaan budaya, perbedaan agama, perawatan hewan di Indonesia tidak begitu berkembang, saya kurang tahu, yang lain*)

- 15) Menurut Anda, mengapa orang Indonesia masih makan daging anjing dan kucing?
(mereka suka rasa daging itu, itu tradisi, motif pamor, saya kurang tahu, yang lain)
- 16) Menurut Anda, mengapa di Jogja ada banyak kucing jalanan?
(kucing kurang disterilisasi, kucing diusir pemiliknya, orang tidak mengadopsi hewan tetapi membelinya, saya kurang tahu, yang lain)
- 17) Apakah Anda mempengaruhi orang-orang di sekitar Anda untuk lebih peduli terhadap hewan di Indonesia? *(ya, tidak, saya kurang tahu)*
- 17a) Kalau jawaban Anda ya, siapa yang paling dipengaruhi? *(keluarga saya, pasangan saya, teman saya, yang lain)*
- 18) Bagaimana Anda menilai hak-hak hewan peliharaan dari pihak pemerintah Indonesia?
(Satu bintang berarti penilaian yang terburuk dan lima bintang berarti penilaian yang terbaik)
- 19) Bagaimana Anda menilai edukasi masyarakat Indonesia mengenai perlindungan hewan? *(Satu bintang berarti penilaian yang terburuk dan lima bintang berarti penilaian yang terbaik.)*
- 20) Menurut Anda, apa masalah yang paling serius mengenai perlindungan hewan peliharaan di Indonesia? *(Pertanyaan terbuka)*

2. Obrazové přílohy

Obr. č. 1 – Jeskynní malba babirusy nalezená na ostrově Sulawesi.

Obr. č. 2 – Ukázka zvířat na reliéfech Borobuduru (konkrétně třetí galerie reliéfních panelů).

Obr. č. 3 – Merapi Animal Rescue Team během záchranné akce.

Obr. č. 4 – Merapi Animal Rescue Team během záchranné akce.

Obr. č. 5 – Obchod se psím masem- odchyt psů.

Obr. č. 6 – Obchod se psím masem- porážka.

Obr. č. 7 – Představení topeng monyet.

Obr. č. 8 – AFJ se bouří proti představením topeng monyet.

Obr. č. 9 – Aktivisté z AFJ vyrazili do ulic s kampaní „Boj za zákaz klecových chovů slepic“